
**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU
STRATEGII/PROGRAMU ROZWOJU POWIATU WYSZKOWSKIEGO
DO ROKU 2025**

Spis treści

1.	Wprowadzenie	4
2.	Cel i zakres Prognozy	4
3.	Metodyka opracowania Prognozy.....	6
4.	Zawartość projektu Strategii, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami	7
4.1.	Ogólna zawartość projektu Strategii	7
4.2.	Cele realizacji projektu Strategii	10
4.3.	Powiązania projektu Strategii z innymi dokumentami.....	18
5.	Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska powiatu wyszkowskiego na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	27
5.1.	Powietrze atmosferyczne	27
5.2.	Wody powierzchniowe i podziemne	30
5.2.1.	Wody powierzchniowe.....	30
5.2.2.	Wody podziemne	34
5.3.	Hałas	39
5.4.	Pola elektromagnetyczne	41
5.5.	Formy ochrony przyrody	44
5.6.	Gleby.....	47
5.7.	Zasoby naturalne	48
5.7.1.	Lasy.....	48
5.7.2.	Zasoby geologiczne	49
6.	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu Strategii .	50
7.	Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji projektu Strategii	53

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

7.1. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektu Strategii.....	53
7.2. Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko, w tym oddziaływań bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych oraz pozytywnych i negatywnych	60
7.2.1. Oddziaływanie na zdrowie ludzi.....	62
7.2.2. Oddziaływanie na jakość wody	63
7.2.3. Oddziaływanie na jakość powietrza	64
8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektu Strategii	65
9. Wskazanie napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki i braków w materiałach, utrudniających ocenę szkodliwego oddziaływania na środowisko	68
10. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie Strategii	69
11. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektu Strategii oraz częstotliwości jej przeprowadzenia.....	70
12. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	74
Wykaz tabel	78
Wykaz rysunków.....	79

1. Wprowadzenie

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu *Strategii/Programu Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025* (zwana dalej Prognozą) została opracowana w celu przeprowadzenia procedury opiniowania przez państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego dokumentu.

Realizacja celów strategicznych przyjętych w projekcie *Strategii/Programu Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025* (zwanym dalej Strategią) będzie wiązała się z wykonywaniem określonych zadań inwestycyjnych w sposób uwzględniający zrównoważony rozwój oraz wymagania ochrony środowiska. W Strategii określa się i przyjmuje cele strategiczne, z których każdy jest realizowany poprzez przyporządkowane mu cele operacyjne. W ramach przyjętych celów będą realizowane konkretne działania.

Sporządzenie niniejszej Prognozy stanowi jeden z etapów postępowania w sprawie tzw. strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, mającego na celu analizę i ocenę oddziaływania na środowisko typów zadań inwestycyjnych zawartych w Strategii.

Przeprowadzenie postępowania i opracowanie Prognozy jest obligatoryjne przede wszystkim ze względu na treść, ale także na konsekwencje realizacji kierunkowych postanowień Strategii. Niektóre z przedsięwzięć inwestycyjnych, służących osiągnięciu przyjętych celów, mogą być zaliczone do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Zatem istnieje konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedmiotowej Strategii przed jej ostatecznym zatwierdzeniem i przyjęciem.

2. Cel i zakres Prognozy

Podstawowym celem Prognozy jest ocena skutków oddziaływania na środowisko proponowanych celów i kierunków działań zawartych w projekcie *Strategii/Programu Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025*, a także ustalenie czy przyjęte cele i kierunki działań gwarantują bezpieczeństwo środowiska przyrodniczego oraz sprzyjają jego ochronie i zrównoważonemu rozwojowi. Prognoza ma również ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją w przyszłości

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

postanowień ocenianego dokumentu oraz określić czy istnieje prawdopodobieństwo powstania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Każde zaproponowane działanie powinno zostać przeanalizowane pod kątem jego wpływu na środowisko traktowanego jako system połączonych ze sobą elementów. Należy przeprowadzić dokładną analizę skutków realizacji proponowanych działań tak, aby wykluczyć potencjalne negatywne skutki oddziaływania inwestycji i zmian w środowisku oraz wskazać, jakie postępowanie doprowadzi w efekcie końcowym do osiągnięcia poprawy stanu środowiska powiatu wyszkowskiego i pozwoli dążyć do zrównoważonego rozwoju. Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu Strategii jest de facto analizą skutków realizacji działań, jakie zostały zaproponowane dla powiatu w zakresie polityki rozwoju.

Niniejszy dokument wskazuje na możliwe negatywne skutki oraz formułuje zalecenia dotyczące przeciwdziałania i/lub ich minimalizacji. Ponadto stanowi element wspierający proces decyzyjny uchwalenia Strategii.

Przedmiotowa Prognoza zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania;
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognoza określa, analizuje i ocenia:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne w szczególności

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu „Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

na zdrowie ludzi, wodę i powietrze z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Ponadto przedmiotowa Prognoza przedstawia:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu;
- rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zakres Prognozy został uzgodniony z Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Warszawie pismem nr ZS.9022.234.2016 z dnia 1 lutego 2016 roku.

3. Metodyka opracowania Prognozy

Prognoza oddziaływania na środowisko powstała w wyniku analizy treści projektu *Strategii/Programu Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025* i oceny wpływu na środowisko realizacji określonych w niej kierunków działań. W prognozie uwzględniono m.in. wpływ na zdrowie ludzi, wodę i powietrze. Podczas prac nad prognozą przyjęto, że wszystkie realizowane w ramach kierunków działań przedsięwzięcia inwestycyjne będą spełniały wszelkie określone obowiązującym prawem wymagania i będą zastosowane najnowsze technologie i techniki. Posłużono się metodą opisową polegającą na charakterystyce zasobów i stanu środowiska przyrodniczego wraz z jego zagrożeniami oraz metodą analityczną polegającą na analizie oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska proponowanych celów w kontekście lokalnych uwarunkowań i specyfiki przyrodniczej analizowanego terenu.

Celem przeprowadzonej analizy jest ocena czy i w jaki sposób działania ujęte w *Strategii* mogą oddziaływać na środowisko. W pierwszej części przeprowadzona została analiza czy i w jakim zakresie zapisy ujęte w *Strategii* będą wspierały realizację celów umieszczonych

w dokumentach strategicznych powiązanych z niniejszą Strategią, sporządzonych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Następnie, na podstawie dokonanej oceny stanu środowiska, zdefiniowano główne problemy w zakresie ochrony środowiska. Określono też wnioski w kontekście braku realizacji Strategii. W dalszej części dokonano identyfikacji potencjalnych oddziaływań poszczególnych działań. Kolejnym etapem sporządzenia Strategii było przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji Strategii. Następnie przedstawiono metody monitoringu realizacji Strategii oraz sporządzono streszczenie w języku niespecjalistycznym.

4. Zawartość projektu Strategii, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami

4.1. Ogólna zawartość projektu Strategii

Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025 jest długookresowym planem rozwoju, zawierającym syntetyczny opis uwarunkowań i kierunków rozwoju powiatu oraz celów strategicznych i kierunków działań służących ich osiągnięciu.

W dokumencie zostały przedstawione następujące zagadnienia:

- **Rozwój strategiczny powiatu wyszkowskiego do 2025 roku**

W toku przeprowadzonych prac diagnostyczno-metodycznych nad Strategią określono wizję oraz misję powiatu wraz z celami strategicznymi i operacyjnymi, które stanowią podstawowe kierunki rozwoju obszaru do 2025 roku. Naczelną zasadą, jaką kierowali się interesariusze Strategii, była zasada zrównoważonego rozwoju, którą uznano za główną przesłankę warunkującą rozwój gospodarczy i społeczny.

Wizję powiatu określono na podstawie cech, które powinny go w przyszłości charakteryzować. Misję powiatu sformułowano określając ideę i ogólny kierunek jego rozwoju. W dokumencie wyznaczono pięć celów strategicznych rozwoju powiatu, które zostały uszczegółowione poprzez cele operacyjne, a te z kolei zostały wsparte działaniami służącymi osiągnięciu założeń wskazanych na poziomie strategicznym.

W danej części przedstawiono również ramowe dokumenty na poziomie Unii Europejskiej, polityki krajowej i lokalnej, których zapisy w istotny sposób wyznaczają kierunki działań programowych, kształtujących wzrost społeczno-gospodarczy każdego powiatu. Analiza poszczególnych dokumentów pozwoliła na stworzenie Strategii, która będzie użytecznym i skutecznym instrumentem realizacji polityki powiatowej w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego.

Ponadto określono system wdrażania Strategii. Przedstawiono proces monitoringu realizowanych zamierzeń Strategii, mający na celu zapewnienie realizacji Strategii zgodnie z jej priorytetami oraz, w razie konieczności, bieżące dostosowywanie założeń Strategii do zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej. Zawarto również metodologię wraz z harmonogramem monitorowania Strategii, zestawiono zagadnienia, które powinny być przedmiotem raportów monitoringowych wraz z częstotliwością prowadzenia analiz oraz wyznaczono wskaźniki monitoringowe stanowiące podstawę oceny stopnia realizacji Strategii.

➤ Ewaluacja założeń Strategii

Ponieważ wyniki z przygotowanych raportów monitoringowych powinny stanowić podstawę ewaluacji przyjętych w Strategii założeń, w danej części omówiono rodzaje ewaluacji. Monitorowanie to sposób mierzenia tego, co się dzieje, natomiast ewaluacja pozwala stwierdzić, co to oznacza.

➤ Źródła finansowania Strategii

W danej części Strategii zestawiono instrumenty wsparcia oraz źródła finansowania dla projektów inwestycyjnych, przedsięwzięć, inicjatyw szkoleniowych i programów aktywizacyjnych oraz edukacyjnych, zawartych w proponowanych kierunkach działań i uszczegółowionych w projektach.

➤ Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu wyszkowskiego

Diagnoza stanu sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu została wykonana w odniesieniu do najważniejszych obszarów tematycznych. Należą do nich:

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

- ogólne informacje o powiecie wyszkowskim (lokalizacja i położenie geograficzne, charakterystyka sieci osadniczej i podział terytorialny, dziedzictwo kulturowe i walory turystyczne);
 - sfera społeczna (sytuacja demograficzna, rynek pracy i struktura bezrobocia);
 - sfera gospodarcza (struktura podmiotów gospodarczych, wpływ Obszaru Metropolitalnego Warszawy, rolnictwo);
 - infrastruktura techniczna (infrastruktura drogowa i komunikacyjna, infrastruktura wodno-ściekowa, gospodarka odpadami komunalnymi, infrastruktura gazowa i ciepłownictwo, infrastruktura energetyczna);
 - infrastruktura społeczna (infrastruktura edukacyjna, infrastruktura ochrony zdrowia, pomoc społeczna, infrastruktura kultury i sportu);
 - bezpieczeństwo publiczne;
 - system e-usług publicznych oraz dostępności do sieci szerokopasmowej;
 - współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz kapitał ludzki;
 - charakterystyka Obszaru Strategicznej Interwencji;
 - zarządzanie (finanse i budżet, polityka inwestycyjna).
- Wyniki ankietyzacji mieszkańców powiatu wyszkowskiego oraz konsultacji społecznych

W toku przeprowadzonych konsultacji i partycypacji charakteru prac nad Strategią przeprowadzono ankietyzację wśród mieszkańców powiatu. Wyniki przeprowadzonej ankietyzacji dały zarys oraz pewien „szkielet” do kreowania kierunków rozwojowych oraz konstruowania listy przedsięwzięć do realizacji w perspektywie do 2025 roku.

➤ Analiza potrzeb

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społeczno-gospodarczej powiatu wyszkowskiego oraz warsztatów strategicznych z udziałem przedstawicieli Starostwa Powiatowego, jednostek organizacyjnych, mieszkańców, przedstawicieli organizacji pozarządowych, Szpitala Powiatowego zidentyfikowano i skatalogowano potrzeby oraz obszary wsparcia, które dotyczą mieszkańców i dotyczą ściśle sprecyzowanych obszarów społeczno-gospodarczych regionu.

➤ Analiza SWOT

Za pomocą metody SWOT przeprowadzono analizę strategiczną powiatu wyszkowskiego, która uwzględnia zarówno badanie środowiska wewnętrznego jak i otoczenia zewnętrznego powiatu. Na jej podstawie opracowano diagnozę powiatu. Diagnozie tej podlegały cztery obszary: mocne strony, słabe strony, szanse, zagrożenia.

4.2. Cele realizacji projektu Strategii

Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszковского do roku 2025 jest dokumentem, który prezentuje obraz powiatu wyszkowskiego w 2025 roku. Wizja rozwoju powiatu została ujęta w sformułowaniu:

Powiat wyszkowski – region spójny terytorialnie, konkurencyjny i innowacyjny pod względem gospodarczym, zapewniający odpowiednie warunki do rozwoju społeczno-ekonomiczno-zawodowego jego mieszkańców i zmniejszenie dysproporcji w województwie mazowieckim.

W celu realizacji zamierzonej wizji wyznaczono misję rozwoju powiatu wyszkowskiego. Brzmi ona następująco:

Efektywne wykorzystanie potencjału społeczno-gospodarczego, walorów przyrodniczych regionu oraz skuteczna współpraca samorządowa wsparta kreatywnością społeczną, przy jednoczesnym zachowaniu zrównoważonego rozwoju regionu to podstawa do poprawy jakości życia mieszkańców powiatu wyszkowskiego.

W celu urzeczywistnienia założeń wizji i misji określono cele strategiczne. *Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszковского do roku 2025* będzie realizowana poprzez osiągnięcie pięciu celów strategicznych.

Cel strategiczny 1

Kształtowanie gospodarki niskoemisyjnej oraz poprawa bazy infrastrukturalnej obiektów publicznych, stanu infrastruktury komunalnej i drogowej w celu zwiększenia dostępności i spójności terytorialnej regionu, bezpieczeństwa mieszkańców, turystów, przedsiębiorców przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska naturalnego

Cel strategiczny 2

Zwiększenie dostępności do opieki zdrowotnej i społecznej oraz jakości świadczonych usług poprzez poprawę bazy infrastrukturalnej, rozwój promocji i profilaktyki zdrowotnej, programy kompleksowej aktywizacji dzieci, młodzieży, osób dorosłych, seniorów, niepełnosprawnych oraz wykluczonych społecznie

Cel strategiczny 3

Wzrost konkurencyjności regionu poprzez zintegrowane działania związane z rozwojem i efektywnym wykorzystaniem potencjału obszaru do rozwoju przedsiębiorczości, rolnictwa, budowania wykwalifikowanych zasobów pracy oraz dywersyfikacji lokalnych działalności gospodarczych oraz wdrażaniu innowacyjnych technologii

Cel strategiczny 4

Efektywne wykorzystanie obszaru do rozwoju kultury, turystyki i rekreacji oraz promowanie dziedzictwa kulturalnego i przyrodniczego regionu jako podstawy do budowania atrakcyjnego wizerunku powiatu i poprawy jakości życia mieszkańców

Cel strategiczny 5

Zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju edukacji i sportu oraz kluczowych kompetencji i umiejętności społeczeństwa w celu budowania nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy i doświadczeniu

Pomocne w realizacji założeń zawartych w celach strategicznych mają być cele operacyjne oraz wyodrębnione wokół nich proponowane kierunki działań o większym stopniu szczegółowości.

Tabela 1. Cele zawarte w *Strategii/Programie Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025*

Cel strategiczny 1: Kształtowanie gospodarki niskoemisyjnej oraz poprawa bazy infrastrukturalnej obiektów publicznych, stanu infrastruktury komunalnej i drogowej w celu zwiększenia dostępności i spójności terytorialnej regionu, bezpieczeństwa mieszkańców, turystów, przedsiębiorców przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska naturalnego
Cele operacyjne:
1.1. Poprawa stanu technicznego regionalnej infrastruktury drogowej
1.2. Rozwój powiązań komunikacyjnych w powiecie wyszkowskim, w tym również w regionie ostrołęcko-siedleckim
1.3. Rozwój i poprawa jakości infrastruktury towarzyszącej przy odcinkach drogowych oraz dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych, osób starszych i matek z dziećmi

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

1.4. Poprawa płynności ruchu kołowego
1.5. Wyprowadzenie ruchu tranzytowego z terenu miasta Wyszkowa
1.6. Zwiększenie bezpieczeństwa na newralgicznych połączeniach komunikacyjnych
1.7. Poprawa stanu infrastruktury kolejowej oraz zwiększenie dostępności do połączeń PKP
1.8. Promowanie transportu niskoemisyjnego
1.9. Poprawa bezpieczeństwa publicznego
1.10. Obniżenie emisyjności gospodarki
1.11. Podniesienie efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej oraz prywatnych budynków mieszkalnych
1.12. Rozbudowa i poprawa jakości infrastruktury komunalnej (dotycząca kanalizacji, wodociągu, sieci gazowej, gospodarki odpadami), w szczególności na terenach wiejskich, gdzie widoczne są największe dysproporcje w dostępie do infrastruktury sanitarnej
1.13. Zwiększenie dostępności do obiektów użyteczności publicznej poprzez systematyczne usuwanie barier architektonicznych
1.14. Zwiększenie liczby miejsc do parkowania oraz stworzenie systemu Parkuj i Jedź na terenie powiatu
1.15. Poprawa jakości i zwiększenie bazy infrastrukturalnej obiektów oświatowych, sportowych, społecznych oraz kulturowych i turystycznych
1.16. Rozwój i dostosowanie bazy społecznej i zdrowotnej do zmieniających się trendów demograficznych
1.17. Poprawa jakości i dostępności do Szpitala Powiatowego w Wyszowie
1.18. Zmniejszenie emisji CO ₂ i innych gazów cieplarnianych na terenie powiatu w celu poprawy jakości powietrza atmosferycznego
1.19. Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz środowiska glebowo-wodnego na terenie powiatu
1.20. Zwiększenie wykorzystania technologii odnawialnych źródeł energii na terenie powiatu
1.21. Efektywne usuwanie „niskiej emisji – lokalnych kotłowni węglowych” oraz dachowych pokryć azbestowych
1.22. Zwiększenie powiatowej oraz gminnej, ogólnodostępnej bazy sportowo-rekreacyjnej przeznaczonej dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych (place zabaw, siłownie zewnętrzne, boiska itp.)
1.23. Poprawa atrakcyjności obszaru poprzez oznakowanie oraz rozbudowę systemu ścieżek i dróg rowerowych
1.24. Zwiększenie dostępności do budownictwa komunalnego i socjalnego
1.25. Zwiększenie dostępności do sieci światłowodowej oraz szerokopasmowego Internetu
1.26. Zwiększenie dostępności i wykorzystanie e-usług publicznych przez obywateli i przedsiębiorców na terenie powiatu oraz w powiązaniu z OSI i OMW

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

1.27. Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia
1.28. Kształtowanie efektywnego systemu zagospodarowania zasobami wodnymi na terenie powiatu
1.29. Zwiększenie efektywności systemu melioracji oraz retencji
1.30. Efektywna gospodarka przestrzenna
1.31. Tworzenie nowych, uzbrojonych terenów przeznaczonych pod inwestycje dla przedsiębiorców
1.32. Efektywne zagospodarowanie i rewitalizacja przestrzeni publicznej w celu ożywienia społeczno-gospodarczego powiatu
Cel strategiczny 2: Zwiększenie dostępności do opieki zdrowotnej i społecznej oraz jakości świadczonych usług poprzez poprawę bazy infrastrukturalnej, rozwój promocji i profilaktyki zdrowotnej, programy kompleksowej aktywizacji dzieci, młodzieży, osób dorosłych, seniorów, niepełnosprawnych oraz wykluczonych społecznie
Cele operacyjne:
2.1. Dostosowanie publicznej infrastruktury ochrony zdrowia (Szpitala Powiatowego w Wyszowie) do wymogów Rozporządzenia Ministra Zdrowia w celu zapewnienia kompleksowej i wysokiej jakości opieki medycznej dla mieszkańców powiatu i jednostek ościennych
2.2. Zapewnienie dostępności do systemu opieki geriatrycznej (tzw. szybka ścieżka diagnostyczna)
2.3. Poprawa jakości oraz dostępności do usług medycznych poprzez poprawę bazy infrastrukturalnej oraz wyposażenia placówek zdrowotnych
2.4. Rozwój e-usług publicznych w sektorze ochrony zdrowia
2.5. Systematyczne dostosowywanie bazy społecznej oraz zakresu usług opiekuńczo-wychowawczo-społecznych do zmieniających się trendów demograficznych, w tym utworzenie ośrodków wsparcia (m.in. Domu Dziennego Pobytu dla Seniorów)
2.6. Poprawa bazy sprzętowej niepublicznych placówek ochrony zdrowia działających na terenie powiatu w zakresie ginekologii i położnictwa w celu zwiększenia dostępności i jakości świadczonych usług
2.7. Zwiększenie dostępności do podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej
2.8. Efektywne wdrażanie profilaktyki i promocji zdrowia wśród dzieci, młodzieży oraz mieszkańców
2.9. Rozwój programów profilaktycznych w odniesieniu do aktualnych trendów epidemiologicznych oraz problemów cywilizacyjnych związanych z uzależnieniami, otyłością, narkotykami, nadużywaniem alkoholu, depresją
2.10. Rozwój programów profilaktycznych skierowanych do matek i dzieci w okresie okołoporodowym – opieka prenatalna
2.11. Poprawa efektywności i skuteczności działania systemu ratownictwa medycznego w powiecie
2.12. Zwiększenie dostępności do świadczeń z zakresu rehabilitacji kardiologicznej i ruchowej

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

2.13. Poprawa dostępności do ambulatoryjnej opieki medycznej w dziedzinie endokrynologii okulistyki, rehabilitacji, urologii, psychiatrii (w tym dziecięcej)
2.14. Zwiększenie dostępności do usług rehabilitacyjnych, opieki psychologicznej dla dzieci i osób dorosłych, świadczeń logopedycznych dla osób dorosłych i dzieci, specjalistycznej diagnostyki, wczesnej rehabilitacji wad wrodzonych oraz stymulowania sensoryczno-motorycznego noworodków
2.15. Poprawa dostępności do specjalistycznych badań diagnostycznych
2.16. Rozwój systemowego wsparcia w zakresie rozwoju kompetencji zawodowych i aktywizacji osób bezrobotnych
2.17. Aktywizacja osób wykluczonych społecznie, głównie w obszarze społeczno-ekonomicznym
2.18. Zmniejszanie nierówności społecznych
2.19. Rozwój i wsparcie ekonomii społecznej jako czynnika aktywizującego mieszkańców, a w szczególności seniorów i osoby niepełnosprawne
2.20. Rozszerzenie profilaktyki opieki stomatologicznej w placówkach oświatowych
2.21. Rozwój aktywizacji społeczno-zawodowej grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym wychowanków pieczy zastępczej, osób niepełnosprawnych oraz dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych ubóstwem
2.22. Rozwój aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, seniorów, osób niepełnosprawnych
2.23. Zapewnienie infrastrukturalnego oraz kompetencyjnego wsparcia systemu pieczy zastępczej oraz ośrodków wsparcia dziennego
2.24. Zapewnienie dostępności do mieszkań chronionych dla wychowanków pieczy zastępczej oraz osób niepełnosprawnych
2.25. Zwiększenie dostępności do programów aktywizacji społeczno-zawodowej skierowanych do grup defaworyzowanych (dzieci, młodzieży i osób dorosłych z pieczy zastępczej, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, ośrodków socjoterapii, ośrodków leczenia, terapii i rehabilitacji uzależnień, ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym lub ubóstwem) oraz osób niepełnosprawnych, matek opuszczających domy samotnej matki, domy pomocy społecznej itp.
2.26. Rozwój ośrodków interwencji kryzysowej oraz wsparcia dla ofiar przemocy
2.27. Zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego dla obywateli
2.28. Rozwój poradnictwa specjalistycznego, w szczególności prawno-psychologicznego i rodzinnego dla osób i rodzin, które mają trudności w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych
2.29. Rozwój podmiotów ekonomii społecznej, tj. utworzenie zakładu aktywności zawodowej, spółdzielni socjalnych osób prawnych, CIS, KIS itp.
Cel strategiczny 3: Wzrost konkurencyjności regionu poprzez zintegrowane działania związane z rozwojem i efektywnym wykorzystaniem potencjału obszaru do rozwoju przedsiębiorczości, rolnictwa, budowania wykwalifikowanych zasobów pracy oraz dywersyfikacji lokalnych działalności gospodarczych oraz wdrażaniu innowacyjnych technologii
Cele operacyjne:

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

3.1. Podniesienie poziomu przedsiębiorczości w powiecie
3.2. Tworzenie nowych miejsc pracy
3.3. Zmniejszenie poziomu bezrobocia
3.4. Poprawa efektywności systemu redukcji stopy bezrobocia poprzez budowę innowacyjnego i efektywnego modelu współpracy służb zatrudnienia i służb pomocy społecznej
3.5. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw w regionie
3.6. Promowanie i rozwój przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystania nowych pomysłów oraz sprzyjaniu tworzeniu nowych firm
3.7. Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej powiatu poprzez stworzenie warunków do inwestowania dla obecnych i nowych przedsiębiorców przyczyniających się do wzrostu liczby nowych miejsc pracy i ograniczeniu bezrobocia
3.8. Zwiększenie liczby terenów przeznaczonych pod inwestycje gospodarcze przyciągające nowych inwestorów
3.9. Wzmocnienie i dywersyfikacja kooperacji samorządowej oraz publiczno-prywatnej w Obszarze Metropolitalnym Warszawy
3.10. Budowanie atrakcyjnej oferty gospodarczej powiatu
3.11. Budowanie nowoczesnej gospodarki poprzez rozwój kompetencji zasobów pracy
3.12. Zwiększenie dostępności do programów szkoleń oraz programów aktywizacji społeczno-zawodowej dla osób bezrobotnych
3.13. Efektywne budowanie kluczowych kompetencji zasobów pracy w powiązaniu z potrzebami przedsiębiorców jak i rynku pracy na obszarze OMW
3.14. Systematyczne dostosowanie profili kształcenia w placówkach oświatowych powiatu do potrzeb rynku pracy
3.15. Rozwój współpracy placówek oświatowych z przedsiębiorcami
3.16. Stwarzanie warunków do budowania kwalifikacji zasobów pracy oraz podejmowania aktywności zawodowo-gospodarczej zgodnie z zapotrzebowaniem lokalnego rynku pracy
3.17. Rozwój oferty dedykowanych szkoleń dla bezrobotnych z przeznaczeniem na dedykowane miejsca pracy
3.18. Zwiększenie dostępności do szkoleń z zakresu zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej
3.19. Systemowe wsparcie prawne, dotacyjne i pożyczkowe dla osób zakładających działalność gospodarczą oraz działających przedsiębiorców
3.20. Zwiększenie wykorzystania innowacji, w tym nowoczesnych technologii w sektorze prywatnym
3.21. Rozwój sektora produkcji i usług jako obszarów stymulujących rozwój gospodarczy i tworzenie nowych miejsc pracy
3.22. Wsparcie i odbudowa sektora rzemiosła na terenie powiatu
3.23. Rozwój spółdzielni socjalnych przez osoby prawne

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

3.24. Podniesienie efektywności współpracy w obszarze pracodawca-bezrobotny
3.25. Rozwój współpracy instytucjonalnej pomiędzy biznesem a sektorem nauki poprzez tworzenie klastrów, inkubatorów oraz parków naukowo-technologicznych itp.
3.26. Tworzenie preferencyjnych warunków pomocy w uzyskaniu pracy przez wychowanków pieczy zastępczej oraz osób wykluczonych społecznie
Cel strategiczny 4: Efektywne wykorzystanie obszaru do rozwoju kultury, turystyki i rekreacji oraz promowanie dziedzictwa kulturalnego i przyrodniczego regionu jako podstawy do budowania atrakcyjnego wizerunku powiatu i poprawy jakości życia mieszkańców
Cele operacyjne:
4.1. Efektywne wykorzystanie potencjału przyrodniczego do rozwoju atrakcyjności turystycznej powiatu
4.2. Poprawa przestrzeni i wizerunku powiatu poprzez rewitalizację, zagospodarowanie i odnowienie zaniedbanej przestrzeni publicznej, w tym przyrodniczo-kulturalnej
4.3. Zwiększenie atrakcyjności obszaru poprzez poprawę stanu technicznego infrastruktury kulturalno-turystycznej na terenie powiatu
4.4. Poprawa stanu technicznego oraz odnowienie wartości historycznej zabytkowych obiektów, pomników przyrody, lokalnych miejsc pamięci itp.
4.5. Wzrost inwestycji w infrastrukturę rekreacyjną oraz obiekty dziedzictwa kulturowego
4.6. Efektywna i skuteczna promocja potencjału przyrodniczo-kulturalnego powiatu do kreowania marki, budowania większej rozpoznawalności w regionie i rozwoju gospodarczego obszaru
4.7. Zwiększenie rozpoznawalności regionu poprzez stworzenie zintegrowanego oraz opartego na nowoczesnych technologiach systemu informacji turystycznej
4.8. Dalszy rozwój współpracy międzygminnej w zakresie rozwoju kultury i turystyki
4.9. Aktywna promocja turystyczna i kulturalna regionu
4.10. Efektywne wykorzystanie technologii informatycznych do budowania oraz prezentowania oferty turystycznej powiatu
4.11. Rozwój systemu ścieżek rowerowych
4.12. Efektywne wykorzystanie zasobów wodnych powiatu, w tym głównie rzeki Bug, do rozwoju działalności o profilu turystycznym
4.13. Zwiększenie skuteczności prac budowlanych związanych z odbudową i modernizacją zasobów wodnych do rozwoju turystyki w powiecie
4.14. Rozwój systemu Parkuj & Jedź
4.15. Systematyczny rozwój agroturystyki
4.16. Poprawa promocji i wykorzystania walorów przyrodniczych wynikających z obecności obszarów Natura 2000
4.17. Promocja i rozwój regionalnych i lokalnych produktów
4.18. Zwiększenie atrakcyjności i rozpoznawalności oferty kulturalno-turystycznej powiatu o zasięgu regionalnym oraz ponadregionalnym

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

Cel strategiczny 5: Zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju edukacji i sportu oraz kluczowych kompetencji i umiejętności społeczeństwa w celu budowania nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy i doświadczeniu
Cele operacyjne:
5.1. Doposażenie oraz poprawa warunków infrastrukturalnych i zaplecza dydaktycznego szkół i placówek oświatowych (szkoły, internat, stołówka) oraz sportowych na terenie powiatu
5.2. Systematyczne dostosowanie infrastruktury edukacyjnej i sportowej do zwiększającej się liczby dzieci i młodzieży, w tym również utworzenie dwujęzycznego oddziału szkolnego na poziomie ponadgimnazjalnym
5.3. Rozwój ogólnodostępnej bazy sportowej dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych
5.4. Zwiększenie dostępności do placówek wychowania przedszkolnego
5.5. Podniesienie kluczowych kompetencji u dzieci i młodzieży, właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy oraz rozwój indywidualnego podejścia do uczenia, szczególnie wśród osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
5.6. Podniesienie i wzmacnianie kompetencji kadry dydaktycznej
5.7. Wsparcie rozwoju zawodowego nauczycieli, w tym rozwijanie umiejętności korzystania z nowych technologii i nowoczesnych pomocy dydaktycznych
5.8. Efektywne zagospodarowanie obszarów wokół placówek oświatowych na terenie powiatu wraz z wyposażeniem w małą infrastrukturę, utworzeniem przyszkolnych miejsc rekreacyjno-sportowych, budowy nowoczesnych obiektów i likwidacji zbędnych elementów infrastruktury
5.9. Kreowanie wieloletnich (min. 10 lat) programów i prognoz kierunków kształcenia
5.10. Budowanie efektywnej współpracy na linii system edukacyjny a potrzeby rynku pracy
5.11. Kształtowanie nowych form aktywizacji edukacyjnej dzieci i młodzieży
5.12. Rozwój dodatkowych kompetencji i umiejętności praktycznych w sektorze edukacyjnym zarówno wśród dzieci i młodzieży oraz nauczycieli
5.13. Poprawa warunków dla rozwoju zajęć wychowania fizycznego
5.14. Rozwój nowoczesnego szkolnictwa zawodowego w celu dostosowania do potrzeb rynku pracy oraz przedsiębiorców
5.15. Dywersyfikacja umów współpracy szkół z pracodawcami
5.16. Podniesienie poziomu współpracy w relacji szkoły ponadgimnazjalne – potrzeby przedsiębiorców
5.17. Różnicowanie kierunków kształcenia w celu dostosowania do trendów gospodarczych oraz potrzeb przedsiębiorców
5.18. Rozwój systemu zachęt i stypendiów dla dzieci i młodzieży
5.19. Podniesienie efektywności systemu edukacji ustawicznej dla dorosłych osób niepełnosprawnych
5.20. Zapewnienie dostępności do opieki stomatologicznej oraz pielęgniarstwa w placówkach oświatowych

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

5.21. Kreowanie i upowszechnienie edukacji ekologicznej wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych z terenu powiatu
5.22. Rozwój współpracy na linii powiat a uczelnie wyższe
5.23. Rozwój instytucjonalnej współpracy krajowej i międzynarodowej na szczeblu edukacyjnym, stworzenie systemu zachęt dla nauczycieli i dyrektorów szkół i placówek oświatowych
5.24. Wyrównywanie szans edukacyjnych oraz ograniczenie nierówności wśród uczniów mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych, w tym grup zdefaworyzowanych, tj. wychowanków pieczy zastępczej i osób niepełnosprawnych oraz uczniów z rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym
5.25. Zwiększenie skuteczności działań z zakresu wsparcia rzeczowo-finansowego uczniów z grup zdefaworyzowanych

Źródło: Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025.

4.3. Powiązania projektu Strategii z innymi dokumentami

W ramach *Strategii/Programu Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025* będą realizowane cele strategiczne i operacyjne, które wpisują się w dokumenty strategiczne na szczeblu unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym. W zaprezentowanej w niniejszej części tabeli przedstawione zostały ramowe dokumenty na poziomie Unii Europejskiej, polityki krajowej, regionalnej i lokalnej, których zapisy w istotny sposób wyznaczają kierunki działań programowych kształtujących wzrost społeczno-gospodarczy każdego powiatu. Ramowe zasady dotyczące priorytetów polityki społeczno-gospodarczej zdefiniowane zostały na poziomie dokumentu unijnego – Europa 2020. Jednocześnie ustalenia w nim zawarte przekładają się obecnie na politykę krajową za pośrednictwem trzech kluczowych dokumentów: Strategii Rozwoju Kraju 2020, Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego i Strategii Spójności 2014-2020. Równoległe *Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025* ma być dokumentem odpowiadającym na realne potrzeby społeczności lokalnej, w związku z tym musi wpisywać się w założenia polityk krajowych oraz wojewódzkich. Stąd potrzeba analizy celów strategicznych wyznaczonych dla całego województwa, gdzie przedmiotowa Strategia jest podstawowym dokumentem programowym ukierunkowującym politykę samorządu terytorialnego. Analiza niżej wymienionych dokumentów pozwoliła na stworzenie Strategii, która będzie użytecznym i skutecznym instrumentem realizacji polityki powiatowej w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

Tabela 2. Zgodność Strategii/Programu Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025 z dokumentami strategicznymi.

Nazwa dokumentu	Obszar interwencji	Priorytety/cele strategiczne zgodne ze Strategią Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do 2025 roku
<p>Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu</p>	<p>Unia Europejska</p>	<p>Priorytety Strategii:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. WZROST INTELIGENTNY (ang. smart growth) czyli rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach; 2. WZROST ZRÓWNOWAŻONY (ang. sustainable growth) czyli transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywniej korzystającej z zasobów i konkurencyjnej; 3. WZROST SPRZYJAJĄCY WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU (ang. inclusive growth) czyli wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną. <p>Priorytety te mają zostać zrealizowane poprzez osiągnięcie do 2020 roku pięciu celów:</p> <p>CEL 1: OSIĄGNIĘCIE WSKAŹNIKA ZATRUDNIENIA NA POZIOMIE 75%, wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20-64 lat, w tym poprzez zwiększenie zatrudnienia młodzieży, osób starszych i pracowników nisko wykwalifikowanych oraz skuteczniejszą integrację legalnych imigrantów.</p> <p>CEL 2: POPRAWA WARUNKÓW PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI BADAWCZO-ROZWOJOWEJ, w szczególności z myślą o tym, aby łączny poziom inwestycji publicznych i prywatnych w tym sektorze osiągnął 3% PKB; ponadto Komisja Europejska opracuje wskaźnik odzwierciedlający efektywność działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej.</p> <p>CEL 3: ZMNIEJSZENIE EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH O 20%, w porównaniu z poziomami z 1990 r.; zwiększenie do 20% udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii; dążenie do zwiększenia efektywności energetycznej o 20%. Unia Europejska zdecydowana jest podjąć decyzję o osiągnięciu do 2020 r. 30% redukcji emisji w porównaniu z poziomami z 1990 r., o ile inne kraje rozwinięte zobowiążą się do porównywalnych redukcji emisji, a kraje rozwijające się wniosą wkład na miarę swoich zobowiązań i możliwości.</p> <p>CEL 4: PODNIESIENIE POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę do poniżej 10% oraz poprzez zwiększenie do co najmniej 40% odsetka osób w wieku 30-34 lat mających wykształcenie wyższe lub równoważne.</p>

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

		<p>CEL 5: WSPIERANIE WŁĄCZENIA SPOŁECZNEGO, zwłaszcza przez ograniczanie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli.</p> <p>Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025 wpisuje się w priorytety i cele Strategii Europa 2020, ponieważ w swoich głównych zamierzeniach skupia się na zrównoważonym rozwoju obszaru poprzez działania w sektory takie jak: zdrowie, opieka społeczna, edukacja, rynek pracy, infrastruktura i środowisko, itp.</p>
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Polska	<p>Celem głównym Strategii jest wzmocnienie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów, zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę życia ludności. Wskazane zostały trzy główne obszary strategiczne, wokół których koncentrować się będą cele realizacyjne i działania rozwojowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sprawne i efektywne państwo; 2. Konkurencyjna gospodarka; 3. Spójność społeczna i gospodarcza. <p>Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025 nawiązuje w wizji, misji oraz celach strategicznych do głównych priorytetów Strategii Rozwoju Kraju 2020. Wykazuje komplementarność w zakresie spójności społecznej, gospodarczej, konkurencyjnej gospodarcze oraz sprawnym państwie.</p>
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”	Polska	<p>Celem głównym przedstawionych w niniejszym dokumencie działań jest poprawa jakości życia Polaków. Osiągnięcie tego celu powinno być mierzone z jednej strony wzrostem produktu krajowego brutto (PKB) na mieszkańca, a z drugiej zwiększeniem spójności społecznej oraz zmniejszeniem nierównomierności o charakterze terytorialnym, jak również skalą skoku cywilizacyjnego społeczeństwa oraz innowacyjności gospodarki w stosunku do innych krajów. Osiągnięcie strategicznego celu kluczowego będzie możliwe dzięki podjęciu działań w trzech obszarach zadaniowych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji); 2. Równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski; 3. Efektywności i sprawności państwa. <p>Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025 koreluje w wizji i misji z cytowaną Strategią. Określone w Strategii/Programie cele strategiczne i operacyjne stanowią uszczegółowienie planowanych do realizacji kierunków zmian.</p>

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

<p>Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020</p>	<p>Polska</p>	<p>Krajowy Program Reform skupia się na tych działaniach, które mają na celu odrabianie zaległości rozwojowych oraz budowie nowych przewag konkurencyjnych, w trzech obszarach priorytetowych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Infrastruktura dla wzrostu zrównoważonego; 2. Innowacyjność dla wzrostu inteligentnego; 3. Aktywność dla wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu. <p>Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025 nawiązuje w swoich zamierzeniach do celów Krajowego Programu Reform ponieważ idea rozwoju obszaru opiera się na zrównoważonym rozwoju, budowaniu gospodarki opartej na wiedzy oraz ograniczeniu negatywnych wskaźników społecznych.</p>
<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020</p>	<p>Polska</p>	<p>Celem strategicznym KSRR do 2020 r. jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. Rozwinięciem celu strategicznego są trzy cele szczegółowe polityki regionalnej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów; 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych; 3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie. <p>Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025 opiera się między innymi na efektywnym wykorzystaniu potencjału obszaru, wzmocnieniu infrastruktury oraz zapewnieniu spójności społecznej co oznacza, że wpisuje się w cele rozwojowe KSRR na lata 2010-2020.</p>
<p>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030</p>	<p>Polska</p>	<p>KPZK 2030 wyznacza 6 celów polityki przestrzennego zagospodarowania kraju:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności; 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów;

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

		<ol style="list-style-type: none"> 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej; 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski; 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa; 6. Przywrócenie i utwalenie ładu przestrzennego. <p>Budowanie ładu przestrzennego powiatu wyszkowskiego odbywać się będzie zgodnie z kierunkami działań zawartych w Strategii/Programie Rozwoju oraz popytu na określone rodzaje aktywności mieszkańców, przedsiębiorców inwestorów.</p>
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	Polska	<p>Głównym celem SRKL jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia. Poza celem głównym w SRKL wyznaczono pięć celów szczegółowych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost zatrudnienia; 2. Wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych; 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym; 4. Poprawa zdrowia obywateli oraz podniesienie efektywności opieki zdrowotnej; 5. Podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli. <p>Kierunki strategiczne zawarte w Strategii/Programie Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025 wprost wpisują się w cele SRKL ponieważ mocno akcentują obszar zatrudnienia, zmniejszenia bezrobocia, podnoszenia kompetencji oraz generowania nowych miejsc pracy, poprawy stanu zdrowia mieszkańców poprzez promocję i profilaktykę zdrowotną.</p>
Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	Polska	<p>Celem głównym SRKS jest wzmocnienie udziału kapitału Społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym Polski. Cel główny SRKS będzie realizowany przez cztery cele szczegółowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji; 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne;

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

		<p>3. Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy;</p> <p>4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.</p> <p>Aktywne włączenie wszystkich interesariuszy w proces przygotowania Strategii/Programu Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025 dała możliwość większej partycypacji społecznej w wielu działaniach oraz aktywnościach powiatu, które będą rozwijane poprzez zaplanowane kierunki działań w niniejszej Strategii/Programie.</p>
<p>Strategie sektorowe dotyczące problemów społecznych</p>	<p>Polska</p>	<p>Aktywna polityka prospołeczna powiatu wyszkowskiego nawiązuje w swoich celach oraz zamierzeniach do rozwiązywania problemów z obszaru zdrowia oraz polityki społecznej. Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025 nawiązuje zatem do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020; 2. Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomani na lata 2011-2016; 3. Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015; 4. Narodowego Programu Zdrowia na lata 2007-2015; 5. Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015; 6. Rządowego Programu Ograniczania Przeszłości i Aspołecznych Zachowań „Razem Bezpieczniej” 2007-2015.
<p>Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku „Innowacyjne Mazowsze”</p>	<p>Województwo mazowieckie</p>	<p>W horyzoncie Strategii do 2030 roku wizja i cel główny dokumentu brzmi następująco:</p> <p>WIZJA: Mazowsze to region spójny terytorialnie, konkurencyjny, innowacyjny z wysokim wzrostem gospodarczym i bardzo dobrymi warunkami życia jego mieszkańców.</p> <p>CEL GŁÓWNY: Zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim, wzrost znaczenia obszaru metropolitalnego Warszawy w Europie.</p> <p>Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025 jest spójna z wizją rozwoju województwa mazowieckiego. Cele strategiczne dokumentu wprost wpisują się w politykę rozwojową i obszary interwencji Strategii rozwoju województwa mazowieckiego. Cele Strategii/Programu Powiatu Wyszowskiego do roku 2025 brzmią następująco:</p> <p>CEL STRATEGICZNY 1 wpisujący się w obszar: <i>Przestrzeń i transport oraz środowisko i energetykę</i></p>

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

		<p><i>Kształtowanie gospodarki niskoemisyjnej oraz poprawa bazy infrastrukturalnej obiektów publicznych, stanu infrastruktury komunalnej i drogowej w celu zwiększenia dostępności i spójności terytorialnej regionu, bezpieczeństwa mieszkańców, turystów, przedsiębiorców przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska naturalnego.</i></p> <p><i>CEL STRATEGICZNY 2 wpisujący się w obszar: Społeczeństwo Zwiększenie dostępności do opieki zdrowotnej i społecznej oraz jakości świadczonych usług poprzez poprawę bazy infrastrukturalnej, rozwój promocji i profilaktyki zdrowotnej oraz programy kompleksowej aktywizacji dzieci, młodzieży, osób dorosłych, seniorów, niepełnosprawnych oraz wykluczonych społecznie itp.</i></p> <p><i>CEL STRATEGICZNY 3 wpisujący się w obszar: Gospodarka Wzrost konkurencyjności regionu poprzez zintegrowane działania związane z rozwojem i efektywnym wykorzystaniem potencjału obszaru do rozwoju przedsiębiorczości, rolnictwa, budowania wykwalifikowanych zasobów pracy oraz dywersyfikacji lokalnych działalności gospodarczych oraz wdrażaniu innowacyjnych technologii.</i></p> <p><i>CEL STRATEGICZNY 4 wpisujący się w obszar: Kultura i turystyka Efektywne wykorzystanie obszaru do rozwoju kultury, turystyki i rekreacji oraz promowanie dziedzictwa kulturalnego i przyrodniczego regionu jako podstawy do budowania atrakcyjnego wizerunku Powiatu i poprawy jakości życia mieszkańców.</i></p> <p><i>CEL STRATEGICZNY 5 wpisujący się w obszar: Społeczeństwo Zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju edukacji i sportu oraz kluczowych kompetencji i umiejętności społeczeństwa w celu budowania nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy i doświadczeniu.</i></p>
<p>Plan Zagospodarowania Przestrzennego w Województwie Mazowieckim z dnia 7 lipca 2014 roku</p>	<p>Województwo mazowieckie</p>	<p>Odpowiednio dla przyjętego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz uwzględniając cele rozwoju wyrażone w strategii województwa, polityka przestrzenna została rozpisana na dziewięć polityk adresowanych do wybranych obszarów tematycznych i terytoriów. Są to:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Polityka poprawy struktury przestrzennej i funkcjonalnej województwa; 2. Polityka rozwoju przemysłu i wzrostu konkurencyjności wybranych ośrodków osadniczych; 3. Polityka poprawy dostępności i efektywności transportowej województwa; 4. Polityka rozwoju systemów infrastruktury technicznej;

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

		<p>5. Polityka poprawy odporności na zagrożenia naturalne i wspierania wzrostu bezpieczeństwa publicznego; 6. Polityka rozwoju i modernizacji obszarów wiejskich; 7. Polityka kształtowania i ochrony zasobów i walorów przyrodniczych oraz poprawy standardów środowiska; 8. Zintegrowana polityka opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej; 9. Polityka wzrostu atrakcyjności turystycznej województwa.</p> <p>Wymiar, charakter i zakres tych celów wyznacza kierunki do kształtowania polityki przestrzennej przez gminy i powiaty z terenu województwa.</p> <p>Cele strategiczne oraz planowane do realizacji inwestycje zawarte w Strategii/Programie Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025 są zgodne z polityką przestrzenną województwa mazowieckiego.</p>
<p>Strategia Rozwoju Obszaru Metropolitalnego Warszawy do 2030 roku</p>	<p>Obszar Metropolitalny Warszawy</p>	<p>Misja rozwoju powiatu wyszkowskiego, która brzmi: „Efektywne wykorzystanie potencjału społeczno-gospodarczego, walorów przyrodniczych regionu oraz skuteczna współpraca samorządowa wsparta kreatywnością, przy jednoczesnym zachowaniu zrównoważonego rozwoju regionu to podstawa do poprawy jakości życia mieszkańców powiatu wyszkowskiego i zmniejszenie dysproporcji w województwie mazowieckim”</p> <p>pozostaje w spójności z misją rozwoju określoną w Strategii MOF, która wskazuje na:</p> <p><i>wykorzystanie efektów synergii działań JST podejmowanych w celu podnoszenia jakości życia mieszkańców oraz atrakcyjności obszaru. Misja ta jest osiągnięta poprzez kreowanie nowoczesnych rozwiązań funkcjonalnych i bogatej oferty kulturalno-rekreacyjnej, stworzenie sprzyjających i unikatowych warunków do efektywnej współpracy pomiędzy biznesem a nauką oraz prowadzenia działalności gospodarczej, zarówno przez inwestorów krajowych, jak i zagranicznych.</i></p> <p>Wizja rozwoju OMW wytycza następujący kierunek: „OMW to inspirujące, wibrujące energią europejskie centrum rozwoju, gdzie harmonijnie łączą się wysoka jakość życia i doskonałe warunki biznesowe, tworzone w oparciu o kreatywność mieszkańców, potencjał współpracy i nowe technologie”,</p> <p>która również jest spójna i identyczna względem wizji rozwoju zawartej w Strategii Rozwoju ZIT.</p> <p>Wyznaczona wizja w <i>Strategii/Programie Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025</i> pozostaje w ścisłej korelacji z</p>

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

		<p>wizją MOF, ponieważ skupia się na obszarach wyznaczonych w Strategii MOF i kierunkuje proces zmian na najbliższe lata.</p> <p>Wizja powiatu wyszkowskiego do 2025 roku brzmi:</p> <p><i>„Powiat Wyszowski – region spójny terytorialnie, konkurencyjny i innowacyjny pod względem gospodarczym zapewniający odpowiednie warunki do rozwoju społeczno-ekonomiczno-zawodowego jego mieszkańców”</i>.</p> <p>Dodatkowo Strategię Rozwoju MOF skoncentrowano na osiągnięciu następujących celów:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Warszawa wraz ze swoim obszarem metropolitalnym jako znacząca metropolia europejska;2. Inteligentna, zintegrowana sieć transportu publicznego dla OMW;3. Ład przestrzenny, oparty na kompleksowym planowaniu, zapewniających komplementarność funkcji, estetykę, wykorzystanie istniejących potencjałów oraz uwzględniających zrównoważony rozwój;4. Zintegrowana, atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego, wykorzystująca potencjał przyrodniczy, kulturalny i historyczny OMW;5. Atrakcyjne warunki do rozwijania przedsiębiorczości oraz lokowania inwestycji w ramach sieci gospodarek miejskich;6. Wysoki poziom kapitału ludzkiego i społecznego, udział mieszkańców OMW w kształtowaniu zrównoważonej metropolii opartej na idei społeczeństwa obywatelskiego. <p>Cele te stanowią determinantę do kreowania celów strategicznych, operacyjnych oraz kierunków działań w <i>Strategii/Programie Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025</i> tak aby w pełni odpowiedzieć na zapotrzebowania społeczne interesariuszy oraz wpisywać się w spójną wizję rozwoju społeczno-gospodarczego MOF.</p> <p>Cele strategiczne wytyczone w <i>Strategii/Programie Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025</i> zostały zdefiniowane przy uprzedniej analizie celów Strategii OMW, która wytycza horyzontalne kierunki rozwoju. Takie podejście gwarantuje spójność polityki regionalnej oraz realizację projektów wpisujących się w tożsamą wizję rozwoju obszaru.</p>
--	--	---

Źródło: Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025.

5. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska powiatu wyszkowskiego na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

5.1. Powietrze atmosferyczne

Na terenie województwa mazowieckiego wydzielono cztery strefy, dla których dokonuje się oceny jakości powietrza:

- aglomeracja warszawska;
- miasto Radom;
- miasto Płock;
- strefa mazowiecka.

Powiat wyszkowski nie stanowi odrębnej strefy, lecz wchodzi w skład strefy mazowieckiej.

Zakres oceny rocznej wykonanej na potrzeby ustalenia dotrzymywania standardów imisyjnych dla poszczególnych zanieczyszczeń jest analizą wielkości stężeń za 2014 rok.

Ocenę wykonano według kryteriów dotyczących ochrony zdrowia dla:

- dwutlenku siarki SO₂;
- dwutlenku azotu NO₂;
- tlenku węgla CO;
- benzenu C₆H₆;
- pyłu zawieszonego PM₁₀;
- pyłu zawieszonego PM_{2.5};
- ołowiu w pyle Pb(PM₁₀);
- arsenu w pyle As(PM₁₀);
- kadmu w pyle Cd(PM₁₀);
- niklu w pyle Ni(PM₁₀);
- benzo(a)pirenu w pyle B(a)P(PM₁₀);
- ozonu O₃;

oraz kryteriów określonych w celu ochrony roślin dla:

- dwutlenku siarki SO₂;

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

- tlenków azotu NO_x;
- ozonu O₃ określonego współczynnikiem AOT40.

Podstawą klasyfikacji stref w rocznej ocenie jakości powietrza są wartości: poziomu dopuszczalnego, poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji, poziomu docelowego oraz poziomu celu długoterminowego, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031).

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

- dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:
 - klasa A – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych;
 - klasa B – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji (tylko w przypadku oceny jakości powietrza pod kątem pyłu zawieszonego PM_{2.5});
 - klasa C – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe;
- dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:
 - klasa D1 – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego;
 - klasa D2 – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego;
- dla substancji, dla których określone są poziomy docelowe:
 - klasa A – stężenia PM_{2.5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu docelowego;
 - klasa C2 – stężenia PM_{2.5} na terenie strefy przekraczają poziom docelowy.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

Tabela 3. Klasy poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy mazowieckiej z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony zdrowia za 2014 rok

Nazwa substancji	Klasyfikacja strefy ze względu na ochronę zdrowia
Dwutlenek siarki	A
Dwutlenek azotu	C
Tlenek węgla	A
Benzen	A
Pył zawieszony PM10	C
Pył zawieszony PM2.5	C – według poziomu dopuszczalnego C2 – według poziomu docelowego
Ołów	A
Arsen	A
Kadm	A
Nikiel	A
Benzo(a)piren	C
Ozon	A – według poziomu docelowego D2 – według poziomu celu długoterminowego

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie.

Tabela 4. Klasy poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy mazowieckiej z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony roślin za 2014 rok

Nazwa substancji	Klasyfikacja strefy ze względu na ochronę roślin
Dwutlenek siarki	A
Tlenki azotu	A
Ozon	A – według poziomu docelowego D2 – według poziomu celu długoterminowego

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie.

Na jakość powietrza atmosferycznego w powiecie wyszkowskim największy wpływ ma emisja zanieczyszczeń ze źródeł lokalnych oraz napływ zanieczyszczeń z terenów ościennych. Wśród lokalnych źródeł zanieczyszczeń największy wpływ mają następujące:

- emisja punktowa z podmiotów gospodarczych – technologiczna i energetyczna;
- emisja powierzchniowa z sektora bytowego – głównie lokalne kotłownie i paleniska domowe;
- emisja liniowa z transportu samochodowego;
- nielegalne spalanie odpadów (w piecach domowych i innych).

5.2. Wody powierzchniowe i podziemne

5.2.1. Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe powiatu wyszkowskiego stanowią w znacznym stopniu wody płynące i ich starorzecza (wchodzące w skład zlewiska Wisły). Główne zasoby wód powierzchniowych stanowi rzeka Bug z lewobrzeżnym dopływem, rzeką Liwiec. Uzupełnieniem zasobów są rzeka Narew oraz mniejsze ciekły powierzchniowe, w tym także rowy melioracyjne.

Tabela 5. Rzeki i kanały na terenie powiatu wyszkowskiego

Nazwa	Odbiornik	Długość [km]
Fizor Środkowy	Bug	14,10
Fizor Prawy	Fizor Środkowy	8,30
Fizor Lewy	Fizor Środkowy	5,96
Ruda	Bug	10,51
Kanał Gostkowo	Narew	0,97
Kanał Zambski	Narew	10,24
Kanał B	Narew	8,00
Prut	Narew	10,69
Tuchotka	Bug	7,95
Struga	Bug	14,28
Rów A	Bug	6,34
Kanał A	Narew	18,35
Wymakracz	Narew	16,50
Kabat	Narew	15,49

Źródło: Program ochrony środowiska dla powiatu wyszkowskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku.

Rzeka Bug stanowi lewobrzeżny dopływ Narwi III rzędu. Na terenie powiatu wyszkowskiego płynie asymetryczną doliną, o płaskim dnie w kierunku południowo-zachodnim, w której występuje kilka rozległych tras zalewowych. Na swym prawym brzegu rzeka zbliża się do krawędzi wysoczyzny, powodując jej podcinanie. Długość rzeki w granicach powiatu wyszkowskiego wynosi 68 km po lewej stronie (6-74 km) oraz 52 km po prawej stronie (22-74 km).

Bug jest rzeką nieuregulowaną i dziką, stąd też zarówno szerokość jej koryta, jak i głębokość jest bardzo zmienna i na poszczególnych odcinkach wykazuje znaczne zróżnicowanie. Poza

nurtem rzeka jest płytką. Istnieje tu dużo pływów i piaszczystych łach, które często zarastają roślinnością. Powoduje to zmiany biegu rzeki oraz, w konsekwencji odcięcia starego koryta, tworzenie starorzeczy. Z czasem ulegają one zarośnięciu i przekształceniu w pokłady torfu. Bug charakteryzuje duża zmienność przepływów, ściśle uzależniona od warunków pogodowych. Na wiosnę (w okresie tajenia śniegu) oraz latem (po obfitych deszczach) często zdarzają się powodzie.

Główny dopływ Bugu na terenie powiatu wyszkowskiego stanowi rzeka Liwiec. Posiada ona płytką, o piaszczystym dnie, dolinę o zmiennej szerokości od ok. 200 m do kilku kilometrów. Szerokość koryta waha się w granicach od ok. 5 m do 50 m. Liwiec uchodzi do Bugu w rejonie wsi Kamieńczyk.

Rzeka Narew stanowi prawobrzeżny dopływ Wisły. Na terenie powiatu wyszkowskiego płynie na długości ok. 15 km, przy czym wyznacza jego północno-zachodnią granicę. W obrębie powiatu szerokość doliny Narwi waha się od 1,5 km do 3 km. Na pograniczu Doliny Dolnej Narwi usytuowane są gminy Długosiodło i Rząśnik.

Istotny element zasobów wodnych na terenie powiatu wyszkowskiego stanowi także szereg naturalnych zbiorników i oczek wodnych, wypełniających zagłębienia terenu. Najwięcej z nich znajduje się w dolinie Bugu, gdzie mają charakter starorzeczy. Oczka wodne występują także w obrębie lasów na siedliskach wilgotnych oraz na terenach bagnisk śródleśnych, które w większości zostały objęte ochroną prawną jako użytki ekologiczne. Zbiorniki te stanowią cenny element krajobrazu powiatu, ale przede wszystkim ważne rezerwuary zasobów wodnych.

W poniższej tabeli zestawiono wyniki ostatnich dostępnych badań monitoringowych dla jednolitych części wód powierzchniowych (JCW) w punktach pomiarowych położonych na terenie powiatu wyszkowskiego oraz w jego najbliższym otoczeniu. Tabela ta zawiera ocenę stanu/potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego, obejmującą przebadane jednolite części wód w latach 2010-2014.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

Tabela 6. Wyniki monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych JCW powiatu wyszkowskiego przeprowadzonego w latach 2010-2014

Kod jednolitej części wód	Nazwa jednolitej części wód	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych*	Substancje szczególnie szkodliwe – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan ogólny
PLRW20002126539	Narew od Pisy do Omulwi	Narew – Ostrołęka (stary most)	II	I	II	II	dobry	PSD	zły
PLRW20002126555	Narew od Omulwi do Rózu	Narew – Dyszobaba (ppk brzegowy)	II	I	II	II	dobry	PSD	zły
PLRW20002126599	Narew od Rózu do zbiornika Dębe	Narew – Pułtusk (most)	V	I	II	II	zły	PSD	zły
PLRW200021269	Narew od Zalewu Zegrzyńskiego do ujścia	Narew – Nowy Dwór Mazowiecki (powyżej ujścia Wisły)	III	I	II	II	umiarkowany	dobry	zły
PLRW200021266559	Bug od granicy w Niemirowie do Kamianki	Bug – Kózki	V	I	PSD	II	zły	PSD	zły
PLRW200021266591	Bug od Kamianki do Kołodziejki	Bug – Frankopol	IV	I	PSD	II	słaby	dobry	zły
PLRW200021266759	Bug od Kołodziejki do Broku	Bug – Głina Nadbużna (ppk brzegowy)	IV	II	PSD	II	słaby	dobry	zły
PLRW200021266979	Bug od Broku do dopływu z Sitna	Bug – Wyszków	IV	II	PSD	II	słaby	dobry	zły
PLRW20002126699	Bug od dopływu z Sitna do ujścia	Bug – Barcice (ppk brzegowy)	IV	II	PSD	II	słaby	dobry	zły

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

Kod jednolitej części wód	Nazwa jednolitej części wód	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych*	Substancje szczególnie szkodliwe – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan ogólny
PLRW2000232668149	Liwiec od dopływu z Kukawek do Starej Rzeki (ze Starą Rzeką)	Liwiec – Strzała (droga Borki Siedleckie - Strzała)	II	II	II	II	dobry i powyżej dobrego	dobry	dobry
PLRW200024266839	Liwiec od Starej Rzeki do Kostrzynia	Liwiec – Mokobody	IV	II	II	II	słaby	dobry	zły
PLRW2000242668731	Liwiec od Kostrzynia (bez Kostrzynia) do dopływu z Zalesia	Liwiec – Paplin	II	II	II	II	dobry	dobry	dobry
PLRW200019266899	Liwiec od dopływu z Zalesia do ujścia	Liwiec – Kamieńczyk	IV	II	II	II	słaby	PSD	zły

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie.

Objaśnienia:

* klasa elementów fizykochemicznych – stan fizyczny, warunki tlenowe, zasolenie, zakwaszenie, substancje biogenne

ppk – punkt pomiarowo-kontrolny

I – stan bardzo dobry / potencjał maksymalny

II – stan dobry / potencjał dobry

III – stan umiarkowany / potencjał umiarkowany

IV – stan słaby / potencjał słaby

V – stan zły / potencjał zły

PSD – poniżej stanu/potencjału dobrego

Nieracjonalna gospodarka zasobami wodnymi oraz wykorzystywanie cieków wodnych jako odbiorników ścieków powoduje, że wody powierzchniowe są najsilniej przekształconym i zdegradowanym elementem środowiska naturalnego w kraju, także w powiecie wyszkowskim. Główne źródła zanieczyszczenia wód powierzchniowych na terenie powiatu stanowią: ścieki komunalne i przemysłowe, spływy powierzchniowe z terenów rolniczych (zawierające nawozy mineralne i organiczne oraz środki ochrony roślin) i komunikacyjnych, nielegalne zrzuty nieoczyszczonych ścieków oraz wody opadowe (wprowadzające do wód zanieczyszczenia przemysłowe z atmosfery oraz spływające z terenów zurbanizowanych), a także naturalne procesy hydrogeochemiczne w dolinach rzek (np. rozkładu materii organicznej, wietrzenia skał podłoża geologicznego).

5.2.2. Wody podziemne

Wody podziemne na terenie powiatu wyszkowskiego są związane przede wszystkim z utworami czwartorzędowymi i trzeciorzędowymi oraz kredowymi i jurajskimi. Ze względów eksploatacyjnych największe znaczenie posiada poziom czwartorzędowy, co ma związek z jego łatwością odnawiania i płytkim występowaniem. W obrębie powiatu wyszkowskiego posiadają lokalizację dwa główne zbiorniki wód podziemnych oznaczone jako GZWP nr 221 oraz GZWP nr 215A.

GZWP nr 215A to zbiornik porowy o warstwie wodonośnej w utworach triasowych i średniej głębokości ujęć ok. 180 m. ze względu na naturalne zabezpieczenia od wpływów z powierzchni nie jest on objęty strefą ochrony, a wpływ działalności człowieka na jakość jego zasobów można uznać za znikomy. GZWP nr 221 to również zbiornik porowy, lecz o warstwie wodonośnej w utworach czwartorzędowych i średniej głębokości ujęć ok. 100 m. Ze względu na słabą odnawialność jego zasobów wodnych przewiduje się ustanowienie dla niego strefy wysokiej ochrony.

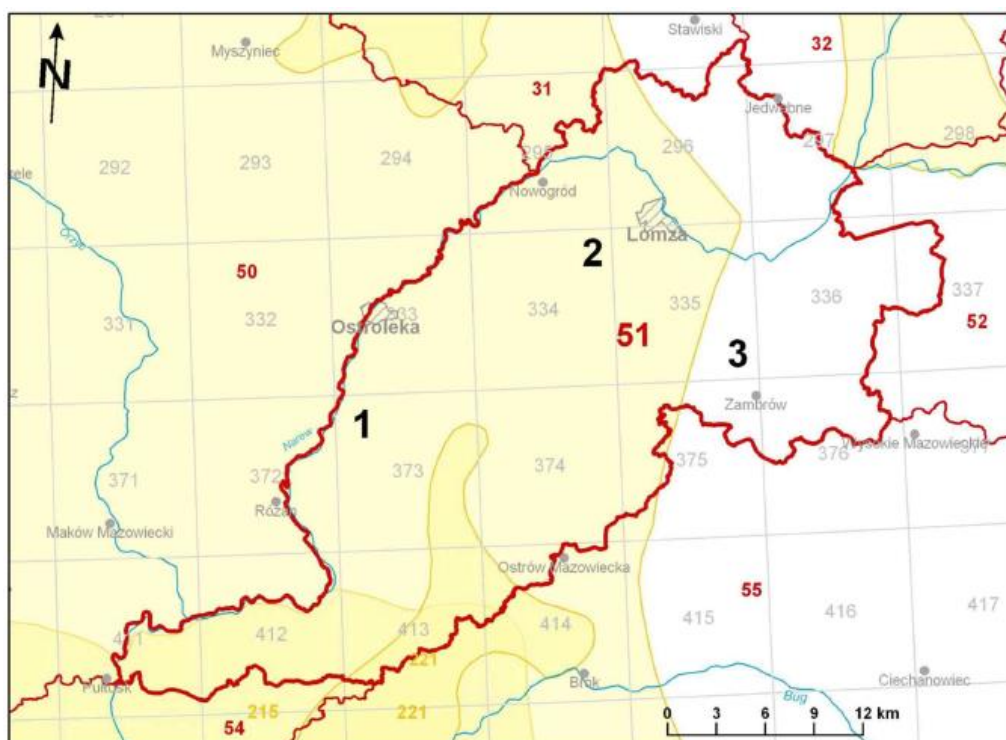
Jak już wspomniano, głównym źródłem wód podziemnych są poziomy wodonośne zlokalizowane w obrębie utworów czwartorzędowych, zbudowane z piasków różnych frakcji o zróżnicowanej miąższości warstwy wodonośnej, wahającej się w granicach od kilku do kilkudziesięciu metrów.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

Pierwszą warstwę wodonośną stanowią wody podskórne, na ogół o głębokości do 1-5 m, o zwierciadle swobodnym, bardzo narażone na zanieczyszczenia pochodzące z powierzchni terenu, w związku z czym praktycznie nieużytkowane. Drugi poziom wodonośny występuje na głębokości 20-45 m p.p.t. i stanowią go wody o zwierciadle napiętym, stabilizujące się na głębokości ok. 1-10 m. Wydajność ujęć czerpiących z tego poziomu waha się w granicach 25-50 m³/h. Trzeci poziom wodonośny występuje na głębokości 50-60 m p.p.t. i jest najbardziej zasobny w wodę. Są to wody o zwierciadle napiętym, stabilizujące się na głębokości ok. 1-4,5 m. Wydajność studni ujmujących wody z tej warstwy waha się w granicach 45-70 m³/h.

Powiat wyszkowski znajduje się w obrębie trzech jednolitych części wód podziemnych oznaczonych jako JCWPd 51, JCWPd 54 oraz JCWPd 55. Poniższe rysunki przedstawiają ich lokalizację.

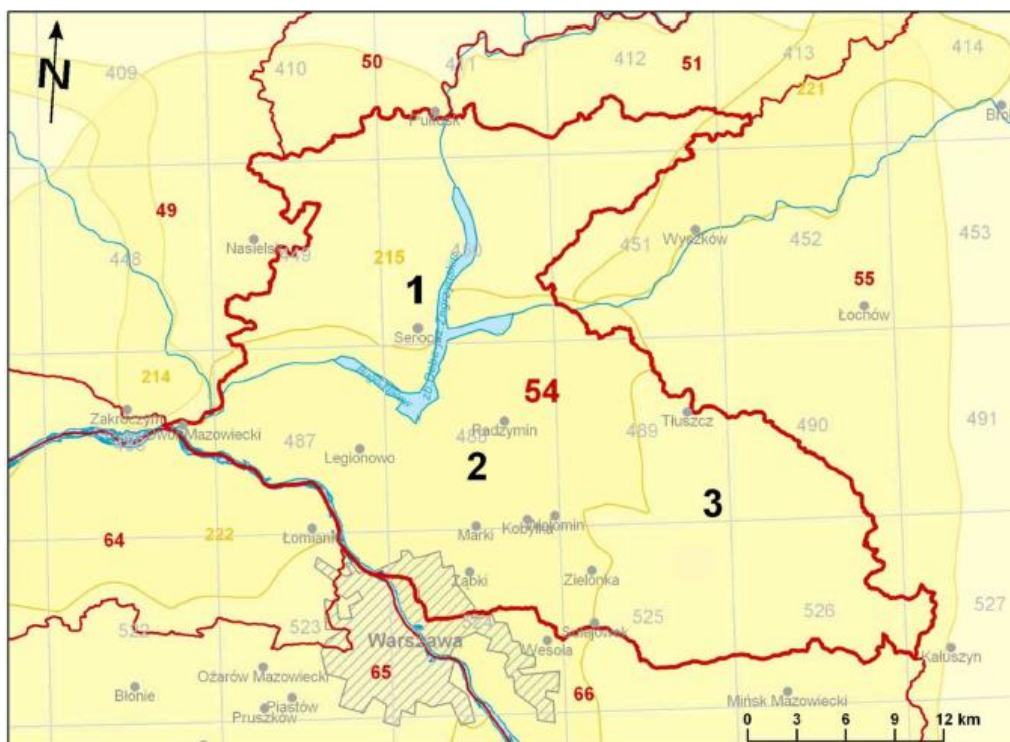
Rysunek 1. Lokalizacja jednolitych części wód podziemnych JCWPd 51

Źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego.

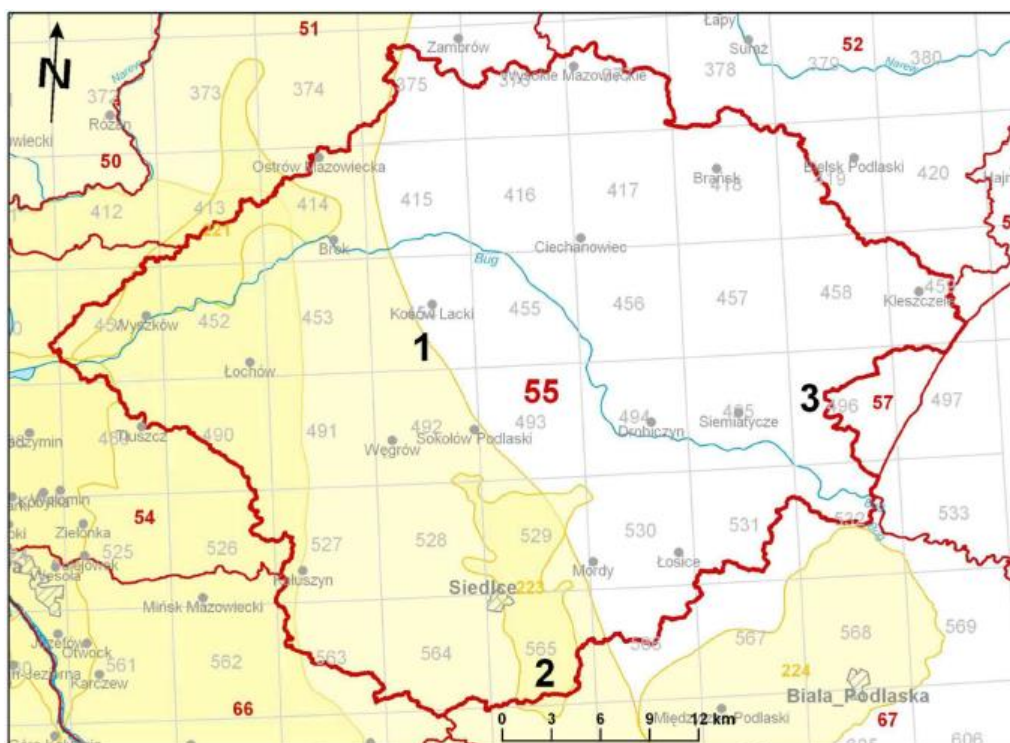
Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

Rysunek 2. Lokalizacja jednolitych części wód podziemnych JCWPd 54

Źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego.

Rysunek 3. Lokalizacja jednolitych części wód podziemnych JCWPd 55

Źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

W poniższej tabeli zestawiono wyniki ostatnich dostępnych badań monitoringowych dla jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) w punktach pomiarowych położonych na terenie powiatu wyszkowskiego.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

Tabela 7. Wyniki monitoringu jednolitych części wód podziemnych JCWPd powiatu wyszkowskiego przeprowadzonego w latach 2004-2012

Nr otworu	Miejscowość	Stratygrafia	Głębokość do stropu warstwy	JCWPd	Klasa wód w roku						Wskaźnik w zakresie stężeń odpowiadających wodzie o niskiej jakości w roku						
					2004	2005	2006	2007	2010	2012	2004	2005	2006	2007	2010	2012	
1020	Brańszczyk	Q	55,3	54	IV	-	IV	III	III	III	III	NH ₄ , Fe	-	Fe, NH ₄	Fe	-	-
1682	Wyszków	Q	36	54	III	II	III	III	-	II	II	Fe	Fe	Fe	Fe	-	-

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie.

Objaśnienia:

Q – czwartorzęd

I – wody bardzo dobrej jakości

II – wody dobrej jakości

III – wody zadowalającej jakości

IV – wody niezadowalającej jakości

V – wody złej jakości

Źródłem zanieczyszczenia wód gruntowych oraz podziemnych na terenie powiatu wyszkowskiego mogą być: depozycja zanieczyszczeń z powietrza na powierzchni terenu oraz naturalne procesy biologiczno-chemiczne zachodzące w powierzchniowej warstwie profilu glebowego. Ponadto zagrożeniem są również przekształcenia powierzchni terenu oraz niekontrolowana produkcja rolnicza i hodowlana. Należy zwrócić uwagę, że jakość wód gruntowych, a przez to pośrednio poziomów podziemnych, może być zagrożona przez nieprawidłową gospodarkę wodno-ściekową, braki w sieci kanalizacyjnej, niezabezpieczone studnie kopane, nieszczelne zbiorniki bezodpływowe oraz dzikie składowiska odpadów.

5.3. Hałas

Hałas stanowi jedno ze źródeł zanieczyszczenia środowiska, wzrastające w ostatnich latach w związku z rozwojem komunikacji, uprzemysłowieniem i postępującą urbanizacją. Odczuwany jest przez mieszkańców jako jeden z najbardziej uciążliwych czynników wpływających ujemnie na środowisko i samopoczucie. Hałasem nazywa się każdy dźwięk, który w danych warunkach jest określony jako szkodliwy, uciążliwy lub przeszkadzający, niezależnie od jego parametrów fizycznych. Odczucie hałasu jest więc bardzo subiektywne i zależy od wrażliwości słuchowej poszczególnych jednostek. Zespół zjawisk akustycznych zachodzących w środowisku, określony za pomocą parametrów akustycznych czasu i przestrzeni, nazywa się umownie klimatem akustycznym środowiska zewnętrznego. Uciążliwość hałasu dla organizmu zależy od natężenia dźwięku, jego częstotliwości i czasu trwania. Dopuszczalne normy poziomu hałasu w środowisku są określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 roku *zmieniającym rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2012 r., poz. 1109).

Hałas jest jednym z najbardziej istotnych czynników determinujących jakość środowiska. Powszechność występowania hałasu powoduje wiele negatywnych skutków, szczególnie dla jakości życia i zdrowia człowieka. Na terenie powiatu wyszkowskiego hałas występujący w środowisku można podzielić na dwie główne kategorie:

- hałas komunikacyjny (drogowy i kolejowy);
- hałas przemysłowy (pochodzący od urządzeń i instalacji przemysłowych).

Hałas komunikacyjny (drogowy) na terenie powiatu, może stanowić poważny problem dla obszarów zurbanizowanych, a w szczególności dla zabudowy mieszkaniowej. Warunkiem zachowania właściwego standardu akustycznego w budynkach zlokalizowanych w strefach oddziaływania tras komunikacyjnych jest wprowadzenie zabezpieczeń akustycznych.

Kolejne podstawowe źródło hałasu związane jest z działalnością produkcyjną człowieka. Hałas wytwarzany przez środki produkcji występuje zarówno w obiektach przemysłowych, jak też i na zewnątrz, przenikając do otoczenia z niedostatecznie izolowanych hal przemysłowych lub nieizolowanych i niewyciszonych maszyn.

Na obszarach o korzystnej sytuacji akustycznej należy podejmować przede wszystkim działania prewencyjne celem niedopuszczenia do pogorszenia parametrów hałasu. Należy przy tym stosować metody planistyczne poprzez wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed hałasem, a także poprzez wyznaczanie stref ograniczonego użytkowania wokół zakładów przemysłowych, szlaków komunikacyjnych i innych obiektów, gdzie przekraczane są progowe wartości poziomu hałasu.

Ograniczanie istniejącego hałasu polega w głównej mierze na wyciszeniu jego źródeł, a więc np. na modernizacji technologii w przemyśle celem zmniejszenia hałaśliwości wytwarzanych wyrobów. Dopiero w przypadkach trudności technicznych w wyciszaniu źródła hałasu podejmować należy prace ograniczające jego rozprzestrzenianie się w środowisku. Wykonuje się wówczas osłony, ekrany (w tym z wykorzystaniem zieleni wysokiej i niskiej) lub dokonuje zmian konstrukcyjnych w budowie obiektów pozostających w strefie oddziaływania źródeł hałasu.

Na terenie powiatu wyszkowskiego brak jest stałego punktu monitoringu emisji hałasu do środowiska, w związku z czym ocena zagrożenia środowiska w tym zakresie nie jest możliwa.

W poniższej tabeli zestawiono wyniki ostatnich dostępnych badań monitoringowych hałasu w punktach pomiarowych położonych w obrębie powiatu.

Tabela 8. Wyniki monitoringu hałasu na terenie powiatu wyszkowskiego przeprowadzonego w latach 2011-2014

Punkt pomiarowy	Rok	Wyniki pomiarów		Norma	
		L _{AeqD} [dB]	L _{AeqN} [dB]	L _{AeqD} [dB]	L _{AeqN} [dB]
Wyszków, ul. Pułtуска 66	2011	68,1	63,9	60	50
Wyszków, ul. Białostocka 58	2013	67,5	62,8	61	56
Wyszków, ul. Pułtуска 66 A	2014	67,6	61,5	65	56

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie.

W 2014 roku równoważny poziom dźwięku w Wyszkowie dla pory dnia i nocy dla hałasu drogowego wynosił $L_{AeqD} = 67,6$ dB i $L_{AeqN} = 61,5$ dB. W obydwu przypadkach zostały przekroczone wartości dopuszczalne. Podobnie wygląda sytuacja dla monitoringu przeprowadzonego w latach poprzednich. Badania monitoringowe hałasu przeprowadzone w 2014 roku wykazały, że hałas komunikacyjny stanowi poważne zagrożenie i uciążliwość. Wszystkie pomiary hałasu drogowego wykazały przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu dla pory dnia i nocy. Na podstawie pomiarów wykonanych w 2014 roku oraz w latach poprzednich można stwierdzić, że poziom zagrożenia hałasem komunikacyjnym nie zmienił się w znaczący sposób i w dalszym ciągu jest istotnym zagrożeniem dla mieszkańców (duża liczba osób narażonych).

Obecnie żaden z zakładów przemysłowych zlokalizowanych na terenie powiatu wyszkowskiego nie posiada decyzji stwierdzającej przekroczenie emisyjnych norm hałasu.

5.4. Pola elektromagnetyczne

Promieniowanie niejonizujące uważa się obecnie za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiska. Powstaje ono w wyniku działania zespołów sieci i urządzeń elektrycznych będących w powszechnym użyciu (kuchenki mikrofalowe, telefony komórkowe, komputery, telewizory, lodówki itp.), urządzeń elektromedycznych do badań diagnostycznych i zabiegów fizykochemicznych, stacji nadawczych, urządzeń energetycznych, telekomunikacyjnych, radiolokacyjnych i radionawigacyjnych.

Do najważniejszych czynników mających wpływ na oddziaływanie promieniowania elektromagnetycznego na zdrowie człowieka (tzw. parametrów pola) należą: odległość od źródła promieniowania, natężenie pola elektromagnetycznego i czas przebywania w tym

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

polu (tzw. czas ekspozycji). Pola elektromagnetyczne, w przeciwieństwie do wielu fizycznych czynników środowiska (np. hałas), nie są z reguły rejestrowane przez zmysły człowieka, co pomniejsza świadomość występującego w związku z nimi zagrożenia. Ponadto, brak jest stałego monitoringu w zakresie elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego, co uniemożliwia ocenę stopnia zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego wokół obiektów i urządzeń będących jego źródłem.

W poniższej tabeli przedstawiono lokalizację ważniejszych źródeł emisji promieniowania elektromagnetycznego na terenie powiatu wyszkowskiego.

Tabela 9. Ważniejsze źródła emisji pól elektromagnetycznych na terenie powiatu wyszkowskiego

Nazwa urządzenia nadawczego	Lokalizacja obiektu
Gmina Brańszczyk	
Stacja bazowa telefonii komórkowej	Białebloto – Kurza
Stacja bazowa telefonii komórkowej	Nowa Wieś
Stacja bazowa telefonii komórkowej	Dalekie – Tartak
Stacja bazowa telefonii komórkowej	Poręba – Kocęby
Stacja bazowa telefonii komórkowej x 2	Knurowiec
Gmina Długosiodło	
Wieża kratowa	Długosiodło
Stacja bazowa telefonii komórkowej x 2	Długosiodło
Stacja bazowa telefonii komórkowej	Kornaciska
Stacja bazowa telefonii komórkowej	Chrzczanka Włociańska
Gmina Somianka	
Stacja bazowa telefonii komórkowej	Somianka – Parcele
Stacja bazowa telefonii komórkowej	Somianka
Stacja bazowa telefonii komórkowej	Popowo – Parcele
Gmina Rząśnik	
Stacja bazowa telefonii komórkowej	Wielątki – Folwark
Stacja bazowa telefonii komórkowej	Cygany
Stacja bazowa telefonii komórkowej	Lubiel Nowy
Wieża telefonii komórkowej	Rząśnik
Miasto i Gmina Wyszów	
Wieża telekomunikacyjna telefonii cyfrowej	Wyszów
Radiowa stacja bazowa PGE	Wyszów
Zespół instalacji radiokomunikacyjnych, radionawigacyjnych i radiolokacyjnych	Wyszów

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

Nazwa urządzenia nadawczego	Lokalizacja obiektu
Zespół instalacji radiokomunikacyjnych, radionawigacyjnych i radiolokacyjnych	Wyszków
Zespół instalacji radiokomunikacyjnych, radionawigacyjnych i radiolokacyjnych	Wyszków
Zespół instalacji radiokomunikacyjnych, radionawigacyjnych i radiolokacyjnych	Kamieńczyk
Zespół instalacji radiokomunikacyjnych	Kamieńczyk
Stacja bazowa telefonii komórkowej	Wyszków
Stacja bazowa telefonii komórkowej	Wyszków
Stacja bazowa telefonii komórkowej	Wyszków
Stacja bazowa telefonii komórkowej x 4	Wyszków
Stacja UKF	Wyszków
Stacja bazowa telefonii komórkowej	Wyszków
Stacja bazowa telefonii komórkowej	Wyszków
Stacja bazowa telefonii komórkowej	Wyszków
Stacja bazowa telefonii komórkowej	Wyszków
Stacja bazowa telefonii komórkowej	Stare Rybienko
Stacja bazowa telefonii komórkowej	Skuszew
Stacja bazowa telefonii komórkowej x 2	Kamieńczyk
Gmina Zabrodzie	
Stacja bazowa telefonii komórkowej	Głuchy
Stacja bazowa telefonii komórkowej	Niegów

Źródło: Program ochrony środowiska dla powiatu wyszkowskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku.

Na terenie powiatu wyszkowskiego nie są prowadzone badania emisji pól elektromagnetycznych do środowiska, w związku z czym ocena ich wpływu na stan środowiska oraz jakość życia lokalnej społeczności nie jest możliwa.

W poniższej tabeli zestawiono wyniki ostatnich dostępnych badań monitoringowych pól elektromagnetycznych w punktach pomiarowych położonych w obrębie powiatu.

Tabela 10. Wyniki monitoringu pól elektromagnetycznych na terenie powiatu wyszkowskiego przeprowadzonego w latach 2009-2014

Miejscowość	Natężenie składowej elektrycznej pola [V/m]	
	(0,1÷3000) w [MHz]	
Teren wiejski	2011	2014
Głuchy	<0,2	<0,2

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszковского do roku 2025”

Miejscowość	Natężenie składowej elektrycznej pola [V/m]	
Miasto poniżej 50 tys. mieszkańców	(0,1÷1000) w [MHz]	
	2009	2012
Wyszków, Plac Gen. Sowińskiego 46	0,14	0,33

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie.

Analiza wyników pomiarów wykazała, że występujące w środowisku poziomy pól elektromagnetycznych są mniejsze od poziomów dopuszczalnych (dopuszczalny poziom w zależności od częstotliwości zawiera się w przedziale od 7 V/m do 20 V/m).

5.5. Formy ochrony przyrody

Powiat wyszkowski posiada wysokie walory przyrodnicze w krajowym i europejskim układzie przestrzennym oraz pełni ważne funkcje ekologiczne poprzez funkcjonowanie paneuropejskiego korytarza ekologicznego, jakim jest dolina rzeki Bug. Warunki geograficzne sprawiły, że na terenie powiatu wyszkowskiego występują następujące formy ochrony przyrody:

- pomniki przyrody;
- użytki ekologiczne;
- obszary Natura 2000.

W granicach administracyjnych powiatu nie występują: parki narodowe, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, rezerваты przyrody i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

Tabela 11. Pomniki przyrody na terenie powiatu wyszkowskiego

Gmina	Liczba pomników	Rodzaj pomnika
Brańszczyk	10	<ul style="list-style-type: none"> • Dąb szypułkowy (7 szt.) • Lipa drobnolistna (1 szt.) • 2 grupy drzew (dąb szypułkowy – 2 szt., modrzew polski – 2 szt.)
Długosiodło	2	<ul style="list-style-type: none"> • Dąb szypułkowy (1 szt.) • Jałowiec pospolity (1 szt.)
Somianka	4	<ul style="list-style-type: none"> • Kasztanowiec zwyczajny (2 szt.) • Lipa drobnolistna (1 szt.) • Klon zwyczajny (1 szt.)
Rząśnik	2	<ul style="list-style-type: none"> • Topola czarna (1 szt.) • Grupa drzew (modrzew polski – 2 szt.)

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

Gmina	Liczba pomników	Rodzaj pomnika
Wyszków	15	<ul style="list-style-type: none"> • Dąb szypułkowy (10 szt.) • 4 grupy drzew (dąb szypułkowy – po 2 szt.) • Grab zwyczajny (1 szt.)
Zabrodzie	6	<ul style="list-style-type: none"> • Dąb szypułkowy (6 szt.)

Źródło: Program ochrony środowiska dla powiatu wyszkowskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku.

Tabela 12. Użytki ekologiczne na terenie powiatu wyszkowskiego

Gmina	Powierzchnia użytków ekologicznych [ha]	Liczba użytków ekologicznych
Brańszczyk	62,19	32
Długosiodło	14,04	19
Somianka	4,64	7
Rząśnik	3,36	12
Powiat wyszkowski	84,23	70

Źródło: Program ochrony środowiska dla powiatu wyszkowskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku.

Na terenie powiatu wyszkowskiego znajdują się obszary wchodzące w skład europejskiego systemu obszarów chronionych Natura 2000 o łącznej powierzchni 32 766,1 ha (stanowiące 37,38 % powierzchni ogólnej powiatu).

W ramach obszarów specjalnej ochrony ptaków na terenie powiatu znajduje się pięć obszarów chronionych:

- PLB140001 Dolina Dolnego Bugu;
- PLB140002 Dolina Liwca;
- PLB140007 Puszcza Biała;
- PLB140014 Dolina Dolnej Narwi;
- PLB140015 Bagno Pulwy.

Wyżej wymienione obszary stanowią ostoję ornitologiczną o międzynarodowej randze, w której znajdują się najważniejsze w Polsce ostoje lęgowe awifauny dla wielu gatunków ptaków.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

Tabela 13. Obszary specjalnej ochrony ptaków na terenie powiatu wyszkowskiego

Obszar Natura 2000	Brańszczyk	Długosiodło	Rząśnik	Somianka	Wyszków	Zabrodzie
	Powierzchnia [ha]					
Dolina Dolnego Bugu PLB140001	4 480,9	-	-	2 582,9	5 248,0	1 102,3
Dolina Liwca PLB140002	-	-	-	-	271,5	-
Puszcza Biała PLB140007	9 742,3	10 799,3	9 093,4	834,6	561,5	-
Dolina Dolnej Narwi PLB140014	-	604,9	1 176,3	-	-	-
Bagno Pulwy PLB140015	-	1 183,7	2 928,6	-	-	-
Razem	14 223,2	12 587,9	13 198,3	3 417,5	6 081,0	1 102,3

Źródło: Program ochrony środowiska dla powiatu wyszkowskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku.

W ramach obszarów specjalnej ochrony siedliskowej na terenie powiatu znajdują się trzy obszary chronione:

- PLH140011 Ostoja Nadbużańska;
- PLH140013 Wydmy Lucynowsko-Mostowieckie;
- PLH140032 Ostoja Nadliwiecka.

Tabela 14. Obszary specjalnej ochrony siedliskowej na terenie powiatu wyszkowskiego

Obszar	Gmina	Powierzchnia [ha]	Typy występujących siedlisk
Ostoja Nadbużańska PLH140011	Brańszczyk, Somianka, m. Wyszków, Wyszków, Zabrodzie	7 698,11	Nadrzeczne zarośla wierzbowe, starorzecza i inne naturalne zbiorniki wodne, wydmy śródlądowe z murawami szcztlichowymi, zalewane muliste brzegi rzek
Wydmy Lucynowsko- Mostowieckie PLH140013	Wyszków	378,74	Lasy łęgowe, głównie łęgi olszowo-jesinowe <i>Fraxino-Alnetum</i> , liczne starorzecza, nitrofilne niżowe nadrzeczne ziołorośla okrajkowe, łąki rajgrasowe <i>Arrhenatherion elatioris</i> , śródlądowe ciepłolubne murawy napiaskowe z klasy <i>Koelerio glaucae-Corynephoretea canescentis</i>
Ostoja Nadliwiecka PLH140032	Wyszków, Zabrodzie	427,76	Suche wrzosowiska oraz wydmy śródlądowe z murawami szcztlichowymi

Źródło: Program ochrony środowiska dla powiatu wyszkowskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku.

5.6. Gleby

Przyrodnicze i użytkowe właściwości gleb związane są bezpośrednio z budową geologiczną, rzeźbą terenu i stosunkami wodnymi. Dodatkowym, istotnym czynnikiem kształtującym pokrywę glebową są przekształcenia antropogeniczne.

Warunki morfologii, geologiczne i wodne na terenie powiatu wyszkowskiego nie są zbyt korzystne dla wytworzenia urodzajnych gleb rolniczych. Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej według szacunków własnych Instytutu Upraw, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach wynosi dla powiatu wyszkowskiego 48,9 (dla województwa mazowieckiego 59,4).

Na terenie powiatu wyszkowskiego dominują generalnie gleby słabe, wykształcone na podłożu piaszczystym w obrębie wysoczyzny. Są to głównie gleby brunatne wyługowane, bielicowe i pseudobielicowe, miejscami czarne ziemie i gleby szare. Na fragmentach dna doliny Bugu (głównie w starorzeczach) oraz w obniżeniach dolin bocznych, a także lokalnie w obniżeniach na terasie nadzalewowej wykształciły się gleby organiczne – torfowe, mające często charakter torfowisk niskich, oraz mady.

Gleby płowe i brunatne tworzą przeważnie kompleksy żytnie dobre lub pszenne dobre, sporadycznie bardzo dobre. Gleby bielicowe oraz gleby rdzawe mają bardzo niską przydatność rolniczą – stanowią głównie kompleks żytni słaby lub żytnio-łubinowy. Gleby hydromorficzne tworzą przeważnie kompleksy trwałych użytków zielonych.

W powiecie wyszkowskim gleby dobre i średnie, a więc klasy III oraz IV, stanowią ok. 28 % użytków rolnych (w województwie mazowieckim 55,7 %), a ich udział w przekroju przestrzennym jest zróżnicowany. Najwyższej jakości gleby występują na terenie gminy Somianka, natomiast najniższej na terenie gminy Długosiodło. Gleby I oraz II klasy bonitacyjnej w powiecie nie występują w ogóle.

Wśród naturalnych zagrożeń gleb na terenie powiatu dominuje:

- erozja wietrzna (występująca głównie na obszarach gleb lekkich);
- erozja wodna (występująca głównie wzdłuż pradolin rzek Bug i Narew, a w mniejszym stopniu wzdłuż pozostałych cieków).

5.7. Zasoby naturalne

5.7.1. Lasy

Lasy i tereny leśne stanowią w powiecie wyszkowskim ok. 33 % jego całkowitej powierzchni. Charakteryzują się one urozmaiconym składem gatunkowym oraz licznymi stanowiskami gatunków rzadkich i chronionych. Największy odsetek lasów w strukturze użytkowania terenu charakteryzuje gminę Brańszczyk, natomiast najmniejszy gminę Somianka. W strukturze własnościowej lasów na terenie powiatu wyszkowskiego dominują lasy państwowe (ok. 80 %).

Biorąc pod uwagę strukturę wiekową drzewostanów, w lasach państwowych dominują lasy w II i III klasie wieku (20-60 lat), natomiast w lasach prywatnych przeważa drzewostan młody w II klasie wieku (do 40 lat). Drzewostany powyżej 80 lat zajmują nie więcej niż 10 % powierzchni leśnych. Znaczny odsetek lasów powiatu wyszkowskiego stanowi drzewostan nasadzony przez człowieka. Jako relikwit dawnych borów w trudno dostępnych rejonach wiosek Narwi i Bugu zachował się jeszcze fragment naturalnego drzewostanu. W obrębie lasów powiatu wyszkowskiego występują lasy pełniące funkcje glebochronne i wodochronne, lasy na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych oraz wyłączone drzewostany nasienne.

Dominującymi typami siedliskowymi w obrębie powiatu są: bór mieszany świeży, las mieszany świeży oraz bór świeży. Cechy klimatu i warunki glebowe sprawiają, że obszar powiatu leży poza zasięgiem buka, jodły i świerka. Najcenniejszymi drzewostanami na terenie powiatu są drzewostany sosnowe. Gatunkami stanowiącymi istotną domieszkę w lasach sosnowych są: dąb szypułkowy, brzoza, akacja i jarzębina. W podszyciu leśnym dominuje jałowiec pospolity, kruszyna pospolita i leszczyna. Lokalnie występują kępy modrzewia polskiego.

Funkcje administratora w stosunku do lasów państwowych położonych na terenie powiatu wyszkowskiego pełnią dwa nadleśnictwa:

- Nadleśnictwo Wyszków (po prawej stronie Bugu) obejmujące gminę Brańszczyk, Długosiodło, Rząśnik, Somianka i Wyszków;

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

- Nadleśnictwo Drewnica (po lewej stronie Bugu) obejmujące gminę Zabrodzie oraz Wyszków.

5.7.2. Zasoby geologiczne

Obszar powiatu wyszkowskiego nie należy do obszarów zasobnych w surowce mineralne. Wynika to z budowy geologicznej terenu i pokrycia utworów trzeciorzędowych grubą warstwą luźnych skał nagromadzonych w czasie zlodowacenia środkowopolskiego. Wśród udokumentowanych złóż surowców mineralnych podstawową grupę stanowią kopaliny pospolite, do których należą głównie kruszywa, surowce ilaste i piaski. Na podmokłych i zabagnionych terenach powiatu występują także pokłady torfu o niewielkiej, maksymalnie kilkumetrowej miąższości.

Stopień rozpoznania zasobów i stan ich zagospodarowania, a także wielkość wydobycia z poszczególnych złóż zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 15. Wykaz złóż na terenie powiatu wyszkowskiego według stanu na dzień 31.12.2014

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby		Wydobycie
		geologiczne bilansowe	przemysłowe	
Piaski i żwiry [tys. t]				
Lucynów Mały I	R	338	-	-
Lucynów Mały II	R	63	-	-
Ostrykót Dworski*	P	1 209	-	-
Rzeka Bug*	P	1 470	-	-
Słopsk I	M	-	-	-
Słopsk III	E	518	518	16
Trzcianka I	R	1 953	1 953	-
Wyszków - Bug	Z	1 658	-	-
Piaski kwarcowe do produkcji betonów komórkowych [tys. m³]				
Mostówka	P	5 553	-	-
Surowce szklarskie [tys. t]				
Wyszków – Skuszew	T	1 055,89	825,89	-

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie.

Objaśnienia:

* złoża zawierające piasek ze żwirem

E – złożo eksploatowane

M – złożo skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

- P – złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie
- R – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo
- Z – złoża, z którego wydobywanie zostało zaniechane
- T – złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo

Główne zagrożenie dla środowiska stanowi tzw. dzika eksploatacja, która powoduje nieodwracalne zmiany w naturalnym krajobrazie.

6. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu Strategii

Istotnym elementem niniejszej Prognozy jest wskazanie skutków braku realizacji *Strategii/Programu Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025* i próba oszacowania zmian w środowisku w przypadku braku realizacji proponowanych celów. Jak pokazuje praktyka, często bardzo mylnie przyjmuje się, że niepodejmowanie działań m.in. w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego ma charakter prośrodowiskowy i w ostatecznym rachunku byłoby bardziej korzystne dla środowiska. Tymczasem częste są sytuacje, gdy planowane działania pozwalają na porządkowanie poszczególnych struktur i nieuchronnych procesów związanych z rozwojem społeczno-gospodarczym, a osiągnięte efekty pośrednio niosą znaczne korzyści środowiskowe.

Należy podkreślić, że Strategia w swoim założeniu realizuje politykę rozwoju regionu w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju, polegającą na zintegrowaniu polityki środowiskowej, gospodarczej i społecznej w taki sposób, aby nie naruszyć równowagi w przyrodzie oraz jednocześnie sprzyjać przetrwaniu jej zasobów. Wymaga to traktowania zasobów środowiska jak ograniczonych zasobów gospodarczych oraz wykorzystywania kapitału przyrodniczego w sposób pozwalający na zachowanie funkcji ekosystemów w perspektywie długookresowej. Ta podstawowa zasada gwarantuje, że przyjęte w Strategii cele oraz działania sprzyjają zachowaniu środowiska na terenie powiatu wyszkowskiego w odpowiednim stanie, a brak realizacji założeń dokumentu utrwałać będzie jego niekorzystne zmiany.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

Przewiduje się, że brak realizacji zapisów Strategii spowoduje:

- pogorszenie się stanu technicznego sieci dróg, powodujące brak drożności ruchu komunikacyjnego, a co za tym idzie pogorszenie warunków życia mieszkańców poprzez wzrost zanieczyszczeń komunikacyjnych;
- wzrost niekorzystnych oddziaływań wynikających z intensywnego ruchu komunikacyjnego (niepodejmowanie działań w zakresie modernizacji dróg, budowy obwodnic, budowy ścieżek rowerowych itp.);
- wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza i emisji hałasu spowodowany brakiem realizacji działań zmierzających do likwidacji lub ograniczenia źródeł emisji;
- niewłaściwą gospodarkę wodno-ściekową i w konsekwencji pogorszenie się jakości wód powierzchniowych na terenie powiatu;
- zanieczyszczenie ujęć wody pitnej;
- zwiększanie ilości odpadów składowanych nielegalnie lub w sposób nieprawidłowy (wzrost ilości dzikich wysypisk);
- degradację powierzchni ziemi na skutek powstawania dzikich wysypisk śmieci;
- zanieczyszczenie powietrza włóknami azbestowymi na skutek nieodpowiednio prowadzonych prac polegających na samowolnym, niekontrolowanym usuwaniu azbestu oraz jego nieprawidłowym składowaniu;
- zwiększone negatywne oddziaływanie zanieczyszczenia powietrza na dobra kultury;
- wzrost zachowań patologicznych (dewastacja terenów zielonych, grabież drewna z lasu, zaśmiecanie, itp.) wynikających z braku pracy oraz alternatywnych form spędzania czasu;
- pogorszenie zdrowia i jakości życia mieszkańców;
- brak szeroko rozumianego ładu przestrzennego.

Nie bez znaczenia są również oddziaływania inne niż środowiskowe. Przewiduje się, że w przypadku braku realizacji celów wyznaczonych w Strategii może dojść do następujących skutków:

- obciążeń finansowych związanych z nałożonymi karami za niewypełnienie zobowiązań unijnych w wymaganych terminach;

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

- obniżenia walorów krajobrazowych i rekreacyjnych na terenie powiatu;
- utraty ruchu turystycznego;
- spadku przychodów firm usługowych (hotele, sklepy, gastronomia);
- spadku liczby mieszkańców wynikającego z emigracji do innych bardziej przyjaznych lokalizacji;
- postępującego ubożenia społeczeństwa i wzrostu zachowań patologicznych;
- degradacji terenów i obiektów zabytkowych;
- zahamowania inwestycji polegających na uporządkowaniu i zagospodarowaniu terenów.

Negatywne skutki mogą wystąpić także w sferze społecznej. Brak realizacji zaproponowanych działań odnoszących się bezpośrednio do społeczności (np. tworzenie nowych miejsc pracy, programy kompleksowej aktywizacji, rozwój kompetencji zawodowych) może pośrednio doprowadzić do ogólnego pogorszenia się stanu środowiska przyrodniczego. Społeczeństwo uboższe i gorzej wykształcone przejawia często postawy antyekologiczne (dewastacja zasobów przyrody), a brak perspektyw na polepszenie lub zmianę sytuacji będzie tylko pogłębiać patologiczne zachowania.

Zaniechanie realizacji celów związanych z ugruntowaniem tożsamości mieszkańców, celów dążących do wykreowania silnego, emocjonalnego związku z miejscem, w którym żyją, będzie się objawiało zahamowaniem estetyzacji obszaru powiatu i brakiem zainteresowania uczestnictwem we wspólnym decydowaniu o otaczającym środowisku. Najbardziej widoczne będą negatywne skutki związane z brakiem realizacji wyznaczonych w Strategii działań dotyczących rozwoju infrastruktury technicznej, tj. wzrost zanieczyszczenia wód (nieodpowiednia kanalizacja sanitarna, nieracjonalne wykorzystanie zasobów wodnych) i powietrza (przestarzały system ciepłowniczy, niedrożny układ komunikacyjny). Równie poważne skutki może wywołać brak realizacji celów w obszarze infrastruktury społecznej, w zakresie jakości zdrowia i życia mieszkańców. Niepodejmowanie działań mających na celu rozwój programów prozdrowotnych i upowszechniania dostępu do specjalistycznych usług medycznych negatywnie wpłynie na zdrowie mieszkańców.

Reasumując należy stwierdzić, iż korzystnym z punktu widzenia środowiska przyrodniczego i mieszkańców powiatu jest wariant doprowadzenia do realizacji celów oraz kierunków

działań zapisanych w Strategii. Realizacja celów strategicznych wraz z uwzględnieniem uwag zapisanych w niniejszej Prognozie doprowadzi do ogólnej poprawy stanu środowiska przyrodniczego i samopoczucia mieszkańców powiatu.

7. Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji projektu Strategii

7.1. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektu Strategii

W projekcie *Strategii/Programu Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025* przeprowadzono analizę SWOT, czyli analizę zasobów powiatu oraz otoczenia zewnętrznego. Na podstawie analizy SWOT uzyskano syntetyczny zapis diagnozy stanu badanego obszaru. Przeprowadzona diagnoza w odniesieniu do środowiska przyrodniczego pokazuje pełny katalog problemów i obszarów problemowych powiatu wyszkowskiego. W ramach przeprowadzonej analizy SWOT stwierdzono:

- mocne strony:
 - bliska lokalizacja Warszawy;
 - dobra komunikacja z Warszawą oraz Warszawskim Obszarem Funkcjonalnym;
 - umieszczenie powiatu w Obszarze Metropolitalnym Warszawy;
 - bardzo dobra dostępność komunikacyjna (obecność drogi ekspresowej S8 oraz drogi krajowej nr 61);
 - funkcjonowanie połączenia kolejowego z Warszawą;
 - bliskość portów lotniczych (Okęcie i Modlin);
 - równoważona sytuacja demograficzna;
 - dodatni przyrost naturalny;
 - systematycznie spadająca liczba bezrobotnych oraz stopa bezrobocia;
 - wysoka skuteczność podejmowanych działań oraz programów wsparcia przez Powiatowy Urząd Pracy w Wyszowie;
 - wzrastająca liczba nowych podmiotów gospodarczych;
 - rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw;

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

- wzrastająca liczba osób pracujących;
- lokalizacja i systematyczny rozwój największego pracodawcy w powiecie, międzynarodowej firmy poligraficznej, dzięki której rozwijana jest również regionalna kooperacja mniejszych podmiotów prywatnych;
- wolne tereny pod inwestycje gospodarcze;
- obecność Tarnobrzesckiej Podstrefy Specjalnej Strefy Ekonomicznej na terenie gminy Wyszów;
- dobra współpraca samorządowa i gospodarcza samorządu powiatowego z gminami sąsiednimi oraz administracją rządową;
- efektywna współpraca inwestycyjna powiatu z samorządami gminnymi;
- znaczący potencjał kulturowo-przyrodniczy powiatu;
- obecność obszarów Natura 2000, która wpływa na atrakcyjność przyrodniczą regionu;
- odpowiednie zabezpieczenie medyczne dla mieszkańców powiatu poprzez działalność SPZZOZ w Wyszowie – Szpitala Powiatowego;
- obecność SOR oraz zespołów ratownictwa medycznego (Szpitala Powiatowego w Wyszowie) w systemie Państwowego Ratownictwa Medycznego;
- dobrze rozwinięty system szkolnictwa zawodowego (warunki, kadra nauczycielska, elastyczność profili nauczania);
- stabilna i rosnąca liczba uczniów w większości placówek szkolnych w powiecie;
- dostateczne zaplecze w zakresie opieki społecznej;
- duży potencjał rozwojowy organizacji pozarządowych;
- kształcenie zawodowe na nowoczesnych stanowiskach pracy u pracodawców powiatu, w Warszawie a także w krajach UE;
- realizacja programów finansowanych ze środków UE sprzyja poprawie wyposażenia szkół w nowoczesne środki dydaktyczne;
- budowa Domów dla Dzieci w Wyszowie;

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszковского do roku 2025”

- rozwijająca się infrastruktura do uprawiania sportów i kultury fizycznej dla dzieci, młodzieży i dorosłych;
 - rozwijająca się sieć ścieżek rowerowych;
 - zagospodarowane tereny w sąsiedztwie kościołów, miejsc użyteczności publicznej, szkół, itd.;
 - wolne tereny pod inwestycje mieszkaniowe (zabudowa indywidualna);
- słabe strony:
- wzmożony ruch kołowy, w szczególności w obszarze miejskim;
 - nadmierny ruch tranzytowy w Wyszkowie;
 - wysoka stopa bezrobocia w powiecie;
 - duża migracja wykwalifikowanych zasób pracy do większych ośrodków miejskich, brak atrakcyjnych ofert pracy dla absolwentów szkół;
 - niska jakość gminnej oraz powiatowej infrastruktury drogowej;
 - braki w infrastrukturze towarzyszącej przy gminnych oraz powiatowych odcinkach drogowych;
 - zbyt niska częstotliwość pociągów;
 - niski poziom bezpieczeństwa drogowego;
 - braki w infrastrukturze wodno-kanalizacyjnej, szczególnie na obszarach wiejskich;
 - zanieczyszczenie środowiska naturalnego, przekroczenie poziomu zanieczyszczeń pyłami PM 10;
 - wzrastające zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych;
 - wysokie zagrożenie powodziowe;
 - niezbrojone tereny inwestycyjne z przeznaczeniem na prowadzenie działalności gospodarczej dla przedsiębiorców;
 - niespełnianie przez Szpital Powiatowy w Wyszkowie wymogów Rozporządzenia Ministra Zdrowia;
 - brak dostępności do tzw. „sztucznej nerki” na terenie powiatu;
 - brak dostępu do specjalistów z zakresu geriatry;
 - brak dostępności do stacjonarnej opieki rehabilitacyjnej;

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

- ograniczona dostępność do specjalistycznej opieki ambulatoryjnej (okulistyka, kardiologia, endokrynologia, rehabilitacja, psychiatria itp.);
- braki w infrastrukturze oświatowej, sportowej, rekreacyjnej;
- nieefektywnie wykorzystany potencjał turystyczny do rozwoju społeczno-gospodarczego regionu;
- lokalizacja obszarów Natura 2000 stanowiąca ograniczenia dla tematycznych inwestycji;
- słabo rozwinięta oferta turystyczna oparta na potencjale przyrodniczym, ze szczególnym uwzględnieniem potencjału wodnego;
- duży odsetek gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej;
- konieczność ciągłego wsparcia finansowego skierowanego do szkolnictwa zawodowego (modernizacja bazy dydaktycznej) w celu dostosowania profili kształcenia do potrzeb rynku pracy;
- bariery architektoniczne w obiektach użyteczności publicznej;
- słabo rozwinięty system e-usług publicznych i dostępności do Internetu;
- zły stan techniczny obiektów objętych ochroną konserwatorską;
- niska efektywność energetyczna obiektów użyteczności publicznej;
- wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza spowodowany niską emisją z budynków publicznych i indywidualnych gospodarstw domowych;
- niskie wykorzystanie OZE w powiecie;
- duża liczba pokryć dachowych zawierających azbest;
- zamknięte pomieszczenie dworca autobusowego po godz. 16:00;
- brak miejsc parkingowych na osiedlach mieszkaniowych oraz w sąsiedztwie wielu sklepów i miejsc handlowych;
- brak Ratusza miejskiego w Wyszowie oraz towarzyszącej infrastruktury;
- nieefektywnie wykorzystany potencjał rzeki Bug, słabe zagospodarowanie terenu w infrastrukturę do rekreacji;
- zaśmiecone lasy, zalegające nielegalne wysypiska śmieci w lasach powiatu;
- stosunkowo wysokie upolitycznienie wielu działań i przedsięwzięć skierowanych na rzecz instytucji i obywateli;

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

➤ szanse:

- obecność powiatu w OSI Ostrołęcko-Siedleckim jako narzędzia do pozyskiwania środków w ramach nowej perspektywy finansowej UE;
- nowa perspektywa finansowa UE na lata 2014-2020;
- rozwój gospodarki niskoemisyjnej (termomodernizacje, energooszczędne oświetlenie, likwidacja niskiej emisji, promocja, edukacja, transport niskoemisyjny) w celu poprawy jakości powietrza atmosferycznego;
- zwiększenie wykorzystania OZE w obiektach użyteczności publicznej oraz podmiotach prywatnych i indywidualnych gospodarstwach domowych;
- budowa „Małej Obwodnicy” Wyszkowa;
- budowa „Dużej Obwodnicy” Wyszkowa;
- systematyczna poprawa jakości oraz rozbudowa infrastruktury drogowej wpływająca na zwiększenie dostępności, płynności i bezpieczeństwa w ruchu drogowym;
- stworzenie szybkiego połączenia kolejowego SKM z Warszawą;
- rozwój i poprawa infrastruktury zdrowotnej Szpitala Powiatowego w Wyszowie;
- rozwój profilaktyki zdrowotnej w powiecie;
- rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału turystycznego do dywersyfikacji działalności agroturystycznej, lokalnych produktów i ekologicznego rolnictwa;
- rozwój zintegrowanej oferty turystyczno-kulturalnej powiatu;
- promocja gospodarcza i turystyczna regionu;
- możliwość utworzenia i uzbrojenia terenów inwestycyjnych przyciągających przedsiębiorców;
- wzrost wykorzystania innowacji wśród przedsiębiorców;
- rozwój współpracy z ośrodkami naukowymi w Warszawie;
- zagospodarowanie centrum miasta Wyszkowa i nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych;
- dalsze efektywne działania służb zatrudnienia w celu ograniczania bezrobocia i kreowania szans na zatrudnienie dla osób bezrobotnych;

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

- zwiększenie liczby oraz integracja ścieżek i tras rowerowych w powiecie;
 - poprawa jakości środowiska i wzrost świadomości proekologicznej;
 - ograniczenie emisji zanieczyszczeń poprzez rozwój czystych technologii;
 - poprawa warunków życia, polityka prorodzinna, wzrost postaw prospołecznych i aktywności obywatelskiej, wzrost dostępności do usług w ramach infrastruktury społecznej;
 - dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy oraz do potrzeb przemysłu kluczowych branż zawartych w KIS oraz RIS na podstawie opracowanej strategii edukacji w powiecie;
 - systematyczny wzrost kształcenia i rozwijania umiejętności stosowania języków obcych, szczególnie języka angielskiego;
 - powszechny, nieodpłatny dostęp do Internetu szerokopasmowego;
 - wzrost znaczenia turystyki w gospodarce regionalnej i tworzeniu PKB;
 - poprawa bazy infrastrukturalnej obiektów oświatowych, sportowych, społecznych, rekreacyjnych oraz kulturalnych;
 - poprawa bezpieczeństwa publicznego (monitoring, wyposażenie jednostek PSP, zespołów Ratownictwa Medycznego itp.);
 - rozwój budownictwa komunalnego, mieszkań chronionych;
 - systematyczne usuwanie azbestu z terenu powiatu;
 - realizacja programów i projektów edukacyjnych w zakresie bezpieczeństwa publicznego;
- zagrożenia:
- niekorzystnie kształtujący się trend demograficzny (spadek liczby osób w wieku produkcyjnym, wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym);
 - nakładanie dodatkowych zadań dla samorządu powiatowego przez administrację rządową bez pokrycia finansowego;
 - prognozowany zwiększony popyt na opiekę senioralną, społeczną;
 - mało efektywne zarządzanie zasobami wodnymi dotyczące regulacji wałów przeciwpowodziowych, systemu melioracji oraz retencji itp.;

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

- zwiększenie ruchu kołowego wpływające negatywnie na środowisko naturalne;
- zagrożenia klimatyczne (susze oraz powodzie);
- brak pokrycia w rosnące zapotrzebowanie zakładów przemysłowych w energię elektryczną;
- roszczenia własnościowe byłych właścicieli majątku będącego obecnie w dyspozycji samorządu powiatowego;
- ograniczenia w rozwoju gospodarczym na obszarach deficytu energii elektrycznej;
- podwyższenie kosztów działalności przedsiębiorstw i życia mieszkańców wynikające ze zobowiązań tzw. „pakietu klimatycznego”;
- niewystarczający poziom finansowania kultury;
- niekontrolowane migracje;
- ograniczone możliwości finansowe powiatu na realizację wszystkich przedsięwzięć inwestycyjnych;
- niewystarczający poziom finansowania edukacji ponadgimnazjalnej, brak kół zainteresowań;
- zdobywanie środków na wyposażenie szkół i wsparcie edukacyjne uczniów wiąże się z koniecznością realizacji projektów finansowanych ze środków UE;
- niewystarczający system stypendialny za osiągnięcia edukacyjne, sportowe i artystyczne dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych;
- niewystarczające kształcenie młodzieży w kierunku zatrudnienia w usługach dotyczących opieki senioralnej i społecznej;
- podwyższenie kosztów życia mieszkańców wynikające ze wzrostu podatków i należności komunalnych;
- brak miejsc w szkołach ponadgimnazjalnych za 8-9 lat (po rekrutacji obecnych sześciolatków).

Istniejące problemy ochrony środowiska były również elementem uwzględnionym podczas analizy istniejącego stanu środowiska na terenie powiatu.

7.2. Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko, w tym oddziaływań bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych oraz pozytywnych i negatywnych

Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025 umożliwi realizację szerokiego wachlarza przedsięwzięć, zarówno inwestycji infrastrukturalnych jak i projektów społecznych, mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców powiatu. Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano typy przedsięwzięć zapisane w Strategii. Stopień i zakres oddziaływania zależą przede wszystkim od lokalizacji danego przedsięwzięcia, czy będzie ono realizowane na terenach zurbanizowanych, przekształconych antropogenicznie czy obszarach użytkowanych rolniczo lub też na obszarach cennych przyrodniczo i chronionych, gdzie negatywny zakres oddziaływania może być największy.

Określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do typów projektów zaplanowanych w Strategii przy braku informacji o sposobie i dokładnych miejscach realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo trudne. Biorąc jednak pod uwagę fakt, że większość z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach Strategii wymagać będzie przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych, lokalnych warunków środowiskowych, przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie wskazanie typów oddziaływań, które mogą pojawić się w związku z realizacją celów.

Oddziaływania klasyfikuje się wstępnie ze względu na ich charakter, typ i stopień odwracalności. Oddziaływania te mogą mieć charakter:

- negatywny – oddziaływanie uważane za powodujące niekorzystną zmianę w stosunku do sytuacji wyjściowej lub wprowadzające nowy niepożądany czynnik;
- pozytywny – oddziaływanie uważane za powodujące poprawę w stosunku do sytuacji wyjściowej lub wprowadzające nowy pożądaný czynnik.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

Typ określa, czy oddziaływanie jest bezpośrednie, pośrednie, wtórne bądź skumulowane:

- bezpośrednie – mogą powstawać bezpośrednio w związku z realizacją oraz funkcjonowaniem inwestycji;
- pośrednie lub wtórne – mogą występować jako wpływ innego bezpośredniego oddziaływania (wpływ drugiego, trzeciego stopnia – w zależności od tego, jaka jest przyczyna powstania);
- skumulowane – mogą przejawiać się jako suma skutków realizacji różnych rodzajów inwestycji rozpatrywanych łącznie, także sumarycznie z oddziaływaniem istniejących już wcześniej przedsięwzięć.

Oddziaływania mogą mieć różny czas trwania:

- krótkoterminowe i chwilowe – najczęściej oddziaływania te powstają w związku z bezpośrednim momentem realizacji przedsięwzięcia, niekiedy także w krótkim okresie jego późniejszego funkcjonowania;
- średnioterminowe – oddziaływania te wiążą się zarówno z okresem realizacji inwestycji, jej rozruchem, jak również z chwilą jej całkowitego wdrożenia;
- długoterminowe i stałe – konsekwencje tych oddziaływań są widoczne lub odczuwalne bezpośrednio lub pośrednio, trwale i nieprzerwanie, bezustannie po wystąpieniu oddziaływania.

Stopień odwracalności odnosi się do możliwości przywrócenia zasobów/przedmiotów oddziaływania do stanu sprzed wystąpienia oddziaływania:

- odwracalne – oddziaływania, które przestają być odczuwalne natychmiast lub po zadowalającym czasie po zakończeniu działań;
- nieodwracalne – oddziaływania, które są odczuwalne po zakończeniu działań i utrzymują się przez dłuższy czas, nie można ich odwrócić przez wdrożenie środków zapobiegawczych.

Cześć inwestycji będzie charakteryzowała się negatywnym oddziaływaniem bezpośrednim (związanym z etapem realizacji), krótkoterminowym, chwilowym, w pełni odwracalnym po zakończeniu prac. Do tego typu oddziaływań można zaliczyć:

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

- przekształcenia terenu wynikające z budowy nowej lub rozbudowy istniejącej sieci wodno-kanalizacyjnej, gazowej, czy drogowej;
- wzrost emisji do powietrza oraz lokalny wzrost poziomu hałasu związany z pracą maszyn budowlanych i transportowych.

Większość podejmowanych przedsięwzięć będzie miała także charakter oddziaływań pozytywnych średnio- i długoterminowych oraz stałych (choć poprzedzonych oddziaływaniem negatywnym związanym z etapem realizacji).

Oceną opisową objęto projekty i typy projektów wskazane w Strategii w odniesieniu do komponentów i cech środowiska: zdrowia ludzi, wód powierzchniowych i podziemnych oraz powietrza.

7.2.1. Oddziaływanie na zdrowie ludzi

Dla społeczności zamieszkującej powiat wyszkowski bardzo ważny jest stan jakości komponentów środowiska, który bezpośrednio przekłada się na ich jakość życia i zdrowie. W tym celu należy zrealizować wszystkie zapisy Strategii, by w ten sposób zapewnić właściwą ochronę i wykorzystanie zasobów środowiska. Ponadto realizacja zadań z zakresu infrastruktury medycznej mających na celu poprawę dostępności do usług medycznych o charakterze ogólnym i specjalistycznym oraz wdrażanie programów profilaktyki zdrowotnej będzie ostatecznie skutkowało pozytywnym, długotrwałym oddziaływaniem na zdrowie ludzi. Realizacja Strategii musi uwzględniać potrzebę konsultacji społecznych w projektach i tematach ważnych dla społeczności lokalnej oraz edukacji ekologicznej mieszkańców w zakresie ich praw i obowiązków względem otaczającego ich środowiska.

Etap realizacji niektórych zadań (inwestycji infrastrukturalnych), dla których ramy wyznacza Strategia, typu: inwestycje drogowe, modernizacje infrastruktury kolejowej, rozbudowa i poprawa jakości infrastruktury komunalnej (dotycząca kanalizacji, wodociągu, sieci gazowej, gospodarki odpadami), usunięcie dachowych pokryć azbestowych, mogą powodować krótkotrwałe, jednak całkowicie odwracalne oddziaływanie na zdrowie mieszkańców. Charakteryzować się ono będzie chwilową (niezorganizowaną) emisją zanieczyszczeń do powietrza związanych ze zwiększonym ruchem kołowym pojazdów, pracami budowlano-remontowymi oraz pracami ziemnymi. Mieszkańcy na etapie realizacji zadań

będą narażeni na emisję pyłów i spalin podczas inwestycji związanych z budową oraz modernizacją infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej i drogowej. Oprócz problemu hałasu i zanieczyszczeń pojawia się również kwestia bezpieczeństwa. Prace związane z rozbudową sieci wodno-kanalizacyjnej, sieci gazowej czy inwestycje w infrastrukturę drogową mogą stanowić zagrożenie dla ruchu pieszego. W związku z podejmowanymi działaniami sugeruje się informowanie społeczeństwa o planowanych pracach z odpowiednim wyprzedzeniem czasowym wraz ze wskazaniem terminu zakończenia realizacji inwestycji. Pozwoli to mieszkańcom przygotować się na ewentualne uciążliwości i zwiększy ich ostrożność. Ponadto prace najbardziej uciążliwe nie powinny odbywać się we wczesnych godzinach porannych oraz wieczornych, by nadmiernie nie ingerować w życie mieszkańców.

Strategia zawiera szereg ustaleń o charakterze jednoznacznie prospołecznym. Wiążą się one przede wszystkim z opieką zdrowotną i społeczną, poprawą warunków zamieszkania (w tym rewitalizacja i uporządkowanie przestrzeni publicznej, jakość infrastruktury drogowej, kolejowej, komunalnej, kulturalno-turystycznej, technicznej i użyteczności publicznej, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa), poprawą sytuacji materialnej (zwiększenie liczby miejsc pracy, wspieranie w zakresie rozwoju kompetencji zawodowych, promowanie i rozwój przedsiębiorczości), poprawą warunków codziennego życia na terenie powiatu.

Niektóre z planowanych przedsięwzięć, jakkolwiek w skali całego powiatu mają jednoznacznie pozytywne oddziaływanie, to w skali lokalnej mogą generować sytuacje konfliktowe i kryzysowe w relacjach mieszkańcy – władze lokalne, mieszkańcy – inwestorzy. Każdorazowo należy wybierać rozwiązania pozwalające na uniknięcie lub zminimalizowanie negatywnych oddziaływań społecznych, jak też należy uwzględniać konieczność kompensacji tych oddziaływań.

7.2.2. Oddziaływanie na jakość wody

Realizacja postanowień Strategii powinna przyczynić się do poprawy stanu wód. W ramach Strategii przewidziano działania mające na celu kompleksowe uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy:

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

- rozbudowa i modernizacja systemu gospodarki wodno-ściekowej oraz kanalizacji sanitarnej
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków;
- budowa studni głębinowych.

Poszczególne działania należą do inwestycji, które docelowo zdecydowanie spowodują zmniejszenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych oraz poprawią jakość wody pitnej dostarczanej mieszkańcom. Wszystkie działania wpłyną bezpośrednio na ograniczenie zużycia wody oraz poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez zmniejszenie ładunków zanieczyszczeń wprowadzonych do środowiska.

Modernizacja sieci dróg z zachowaniem zasad ochrony środowiska pozwoli na:

- zorganizowanie odprowadzania wód opadowych i roztopowych oraz ich oczyszczenie;
- ujęcie ścieków deszczowych z powierzchni utwardzonych i podczyszczenie tych ścieków do wymaganych standardów.

Ograniczeniu ulegną zatem wielkości ładunków zanieczyszczeń wprowadzanych w sposób bezpośredni do środowiska.

Wiele działań wyznaczonych w Strategii ma charakter neutralny, nie przewiduje się wystąpienia negatywnego wpływu na wody powierzchniowe i podziemne. Jednakże wdrożenie działań związanych z poprawą jakości infrastruktury technicznej powiatu ograniczy wielkość zanieczyszczeń przedostających się do wód.

7.2.3. Oddziaływanie na jakość powietrza

Wykonanie zadań przewidzianych w Strategii związanych z pracami budowlanymi oraz ziemnymi, czyli także z użyciem ciężkiego sprzętu budowlanego, będzie się charakteryzowało lokalnym i krótkoterminowym oddziaływaniem na stan powietrza. Do zadań tych należą inwestycje w infrastrukturę drogową, rozbudowa sieci wodno-ściekowej i kanalizacji sanitarnej oraz usuwanie lokalnych kotłowni węglowych. Użycie środków transportu ciężarowego podczas prac budowlanych ma wpływ na zanieczyszczenie powietrza. Możliwe jest generowanie dużych ilości pyłów, lokalne podwyższenie stężeń niektórych substancji gazowych na skutek ścierania opon i nawierzchni drogowej, także okładzin hamulcowych

oraz spalin pojazdów starszej generacji. Dotyczy to w szczególności substancji emitowanych z silników spalinowych (transport i ciężkie maszyny), prac spawalniczych (gazy i pyły), prac malarskich (lotne związki organiczne) i innych. Dokładne określenie na tym etapie skali oddziaływania i zasięgu występowania określonych stężeń danej substancji w celu oceny jakości powietrza według obowiązujących standardów nie jest możliwe, ani celowe. Z punktu widzenia prawa stosunkowo krótkotrwałe oddziaływanie związane z pracami budowlanymi nie podlega normowaniu.

Ostatecznie jednak nowe drogi i nawierzchnie na terenie powiatu poprawią płynność ruchu. W konsekwencji tych działań wielkość emisji liniowej zmaleje, co wpłynie pozytywnie na jakość powietrza w przyziemnej warstwie atmosfery, w strefie przebywania ludzi.

Pozytywny wpływ na jakość powietrza w obrębie powiatu będzie miał także rozwój sieci gazowej oraz zadania związane z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii. Dane działania przyczynią się do poprawy lokalnego stanu jakości powietrza atmosferycznego poprzez ograniczenie emisji ze źródeł energetycznych spalania paliw. Ponadto usuwanie lokalnych kotłowni węglowych przyniesie możliwość likwidacji niskosprawnych urządzeń grzewczych, zastąpienia ich instalacjami nowymi, sprawnymi i/lub opartymi na proekologicznych paliwach, a tym samym przyczyni się do ograniczenia emisji bytowej.

8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektu Strategii

Efektem realizacji założeń *Strategii/Programu Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025* i działań służących osiągnięciu celów określonych w dokumencie będzie szereg zróżnicowanych oddziaływań w obrębie poszczególnych elementów środowiska. Większość ze zdefiniowanych oddziaływań będzie wywoływała na środowisko jednoznaczne skutki pozytywne lub skutki o zmiennym charakterze. Należy jednak pamiętać, iż w wyniku realizacji pewnej grupy działań mogą powstać również oddziaływania negatywne i dla tych działań wskazane jest określenie rozwiązań zapobiegających, ograniczających lub kompensujących.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach Strategii mogących negatywnie oddziaływać na środowisko należy większość inwestycji infrastrukturalnych, przede wszystkim na etapie budowy inwestycje w zakresie modernizacji infrastruktury sportowej, obiektów oświatowych, infrastruktury drogowej, rewitalizacji terenów itp., a także w fazie realizacji i eksploatacji, m.in. drogi, infrastruktura kulturalno-turystyczna. Negatywne oddziaływanie tych inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jaki i w fazie eksploatacji inwestycji pozwoli także ograniczyć te oddziaływania.

Proponowane działania zapobiegające lub ograniczające negatywne oddziaływania na środowisko przyrodnicze lub społeczne zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 16. Proponowane działania ograniczające bądź zapobiegające negatywnym oddziaływaniom na środowisko

Element środowiska przyrodniczego	Rodzaje działań zapobiegających negatywnym oddziaływaniom
Ludzie	<ul style="list-style-type: none"> • oznakowanie obszarów i zabezpieczenie placu budowy, gdzie prowadzone będą prace budowlane i modernizacyjne, w celu zwiększenia bezpieczeństwa ludzi podczas wykonywania tych prac oraz w celu zabezpieczenia przed wtargnięciem osób niepowołanych (okolicznych mieszkańców); • stosowanie sprawnego technicznie sprzętu, stałe prowadzenie nadzoru budowlanego oraz bezwzględne przestrzeganie przepisów BHP; • zapewnienie przestrzegania norm środowiskowych – parametrów emisji zanieczyszczeń do powietrza, emisji hałasu; • ograniczenie czasu pracy maszyn budowlanych do niezbędnego minimum w celu zmniejszenia emisji spalin oraz hałasu; • stosowanie systemów zabezpieczających rusztowania oraz maszyny i urządzenia podczas remontów i innych prac budowlanych, ograniczające jednocześnie uciążliwości przez nie wywoływane; • stosowanie roślinności izolacyjnej (obudowa biologiczna wzdłuż ciągów komunikacyjnych) oraz ekranów akustycznych.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

Element środowiska przyrodniczego	Rodzaje działań zapobiegających negatywnym oddziaływaniom
Woda	<ul style="list-style-type: none"> • stosowanie sprawnego technicznie sprzętu; • zabezpieczenie/uszczelnienie terenów zapleczy budów (magazynowanie substancji, materiałów oraz odpadów w sposób eliminujący kontakt z wodami opadowymi i gruntowymi); • kontrolowanie szczelności zbiorników paliw płynnych pojazdów stosowanych w czasie prac budowlanych w celu niedopuszczenia do miejscowego skażenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi; • zapewnienie dostępu pracownikom przedsiębiorstw budowlanych do przenośnych toalet oraz regularnie opróżnianie tych toalet z wykorzystaniem samochodów serwisowo-asenizacyjnych wyposażonych w odpowiednie akcesoria; • zachowanie szczególnej ostrożności w czasie prowadzenia prac w sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych; • ograniczanie powierzchni nieprzepuszczalnych (np. poprzez stosowanie materiałów przepuszczalnych do budowy parkingów, ciągów pieszych i rowerowych); • stosowanie w budowanych i modernizowanych budynkach rozwiązań technicznych mających na celu ograniczenie zużycia wody; • wyznaczanie miejsc na gromadzenie odpadów typu komunalnego i odpadów powstających w czasie budowy (gruz, złom, folia z opakowań elementów budowlanych i innych).
Powietrze	<ul style="list-style-type: none"> • unikanie w czasie wykonywania prac pozostawiania maszyn na biegu jałowym, podczas dłuższych przerw w pracy będą one wyłączane; • maksymalne ograniczanie czasu budowy poszczególnych etapów poprzez odpowiednie zaplanowanie procesu budowlanego; • zachowanie wysokiej kultury prowadzenia robót, a w szczególności przez systematyczne sprzątanie placów budowy, zraszanie wodą placów budowy (zależnie od potrzeb), ograniczenie do minimum czasu pracy silników spalinowych maszyn i samochodów budowy, uważne ładowanie materiałów sypkich na samochody, stosowanie osłon na rusztowania, urządzenia, maszyny i pojazdy, ograniczających pylenie oraz inne zanieczyszczenia; • propagowanie ruchu rowerowego, pieszego, poprzez budowę nowych lub modernizację istniejących ciągów komunikacyjnych; • ograniczenie zmniejszania się lub zwiększenie powierzchni terenów zielonych poprawiających skład powietrza atmosferycznego; • budowanie pasów zieleni izolacyjnej, ograniczającej uciążliwości komunikacyjne; • stosowanie w modernizowanych budynkach rozwiązań technicznych mających na celu ograniczenie niskiej emisji (stosowanie kotłów zasilanych ekologicznymi paliwami, termomodernizacja budynków ograniczająca zużycie paliw i energii).

Źródło: Opracowanie własne.

Działania kompensacyjne mogą być wynikiem ocen szczegółowych na dalszych etapach planowania i wdrażania działań o charakterze przedsięwzięć, zwłaszcza na etapie ocen oddziaływania na środowisko, w przypadku wykazania potrzeby wdrażania rozwiązań kompensacyjnych. Odnosząc się do projektu Strategii, powinny to być rozwiązania związane głównie z działaniami infrastrukturalnymi, obejmującymi budowę i modernizację dróg, inwestycji w zakresie modernizacji infrastruktury komunalnej (kanalizacji, wodociągu, sieci gazowej), związanej z uzbrojeniem terenów.

9. Wskazanie napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki i braków w materiałach, utrudniających ocenę szkodliwego oddziaływania na środowisko

Oceniana Strategia jest dokumentem o dużym stopniu ogólności. Nie porusza i nie zawiera konkretnych propozycji nowych, innowacyjnych rozwiązań lub technologii, których ocena mogłaby sprawić trudności, a jedynie wyznacza ramy realizacji zamierzeń rozwojowych (w tym także dla wdrażania kolejnych dokumentów strategicznych). Z tego względu, w trakcie sporządzania Prognozy, wykonawca nie napotkał żadnych trudności w ocenie wpływu Strategii na środowisko, które wynikałyby z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Ponadto, do podstawowych trudności, które są istotne przy ustalaniu istniejącego stanu środowiska, jego zagrożeń, w tym zdrowia ludzi, a także przy ustalaniu tendencji zachodzących w środowisku, zaliczyć należy następujące:

- brak precyzyjnej lokalizacji poszczególnych inwestycji, stosowanej technologii czy sposobu zarządzania procesem inwestycyjnym, wpływa na celność formułowanych zagrożeń;
- brak jednoznacznych wskazań zmian zachodzących w środowisku na przestrzeni ostatnich lat lub brak formułowania jednoznacznych wniosków będących wynikiem braku stałego, systematycznego monitorowania stanu środowiska przez instytucje państwowe;

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

- rozbieżności w dokumentach diagnozujących stan środowiska w zakresie wskaźników stanu różnych elementów środowiska, co może wynikać z odmiennych okresów, w których te dokumenty były opracowywane, a przy tym zwykle dane odnoszą się do lat wcześniejszych, przez co nie wskazują na stan obecny środowiska itp.

Minimalizację ewentualnych trudności zaistniałych przy sporządzaniu prognozy oddziaływania na środowisko dla tego dokumentu osiągnięto poprzez:

- analizę możliwie obszernych danych przyrodniczych, wykorzystując wiele istniejących dokumentów, zwłaszcza o charakterze regionalnym;
- przeanalizowanie prognoz oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych dokumentów strategicznych funkcjonujących w kraju;
- dobranie właściwej metodyki prognozowania skutków środowiskowych projektowanego dokumentu i prawidłową organizację prac.

10. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie Strategii

Projekt *Strategii/Programu Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025* wskazuje cele oraz działania przewidziane do realizacji. Przedsięwzięcia, które będą realizowane w ramach Strategii, nie odnoszą się do konkretnej lokalizacji, stosowanej technologii czy sposobu zarządzania procesem inwestycyjnym, w związku z czym na obecnym etapie prognozy można przyjąć pewne założenia jedynie odnośnie charakteru planowanych działań, bez wskazywania konkretnych rozwiązań dla działań, które mogą przynieść negatywne oddziaływania. Zakłada się, że działania mogące negatywnie oddziaływać na środowisko, które są ważne dla rozwoju analizowanego obszaru funkcjonalnego, będą mogły być realizowane pod warunkiem zastosowania odpowiednich działań minimalizujących opisanych w jednej z części niniejszej Prognozy. W kontekście powyższego trudno wskazywać precyzyjnie rozwiązania alternatywne.

Metodologia opracowania Prognozy nakazuje dokonanie propozycji rozwiązań alternatywnych w stosunku do przewidywanych w projekcie dokumentu – rozwiązań, które pozwoliłyby osiągnąć zamierzone cele przy mniejszej skali uciążliwości i oddziaływań

na różne aspekty środowiska (realizacja zamierzonych celów byłaby wówczas z punktu widzenia oddziaływań na środowisko bardziej efektywna, zostałyby osiągnięta przy niższych kosztach). Inwestycje przewidziane w Strategii oddziałują na analizowane aspekty środowiska. Większość przedsięwzięć ma charakter neutralny, a wśród tych oddziałujących na środowisko obserwuje się przewagę oddziaływań pozytywnych nad negatywnymi. Oceniając wpływ na poszczególne elementy środowiska należy zauważyć, że zmiany pozytywne będą „silne” (istotne i zauważalne), natomiast prognozowane zmiany negatywne będą raczej przeważnie „słabe” (skala ich oddziaływania będzie raczej niewielka, lokalna i krótkotrwała).

W związku z powyższym należy stwierdzić, iż poszukiwanie rozwiązań alternatywnych (istotnych z punktu widzenia ograniczania oddziaływania na środowisko) w przypadku inwestycji proekologicznych jest niepotrzebne. Do takich inwestycji można zaliczyć m.in. zadania związane z modernizacją sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej, zadania związane z transportem niskoemisyjnym (np. rozbudowa systemu ścieżek rowerowych), zadania związane z niskoemisyjnymi rozwiązaniami technicznymi, podniesienie efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej oraz prywatnych budynków mieszkalnych.

Przedsięwzięcia, które mogą kwalifikować się do grupy mogących znacząco oddziaływać na środowisko to m.in. przebudowa, budowa i remont gminnych i powiatowych dróg publicznych, rozwój sieci dróg lokalnych, budowa „Małej” i „Dużej” Obwodnicy Wyszowa. Analiza rozwiązań alternatywnych będzie elementem oceny oddziaływania na środowisko przeprowadzanej w ramach uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydawanej przed ich realizacją.

11. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektu Strategii oraz częstotliwości jej przeprowadzenia

Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025 powinna podlegać odpowiedniemu systemowi monitorowania. Monitoring i ewaluacja powinny służyć ocenie przebiegu realizacji i stopnia osiągnięcia celów Strategii, a tym samym skuteczności podejmowanych działań.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

Monitoring wypełnia funkcję informacyjną i sprawdzającą, którą realizuje się przez systematyczne zestawienie wykonanych przedsięwzięć w relacji do zapisanych celów. Pozwoli on także na bieżąco podejmować działania korygujące, jeśli będą wymagane.

Ewaluacja działań wynikających ze Strategii powinna przebiegać w połowie jej realizacji (jako ewaluacja mid-term) oraz po zakończeniu realizacji Strategii (jako ewaluacja ex-post):

- ewaluacja mid-term – jest przeprowadzana w połowie okresu funkcjonowania, jej celem jest podnoszenie jakości oraz trafności działań Strategii z uwagi na fakt, że daje możliwość modyfikowania pewnych założeń w trakcie realizacji w przypadku, gdy okaże się, że zmiana warunków społeczno-gospodarczych spowodowała dezaktualizację diagnozy, która była punktem wyjścia dla realizowanego programu;
- ewaluacja ex-post – jest ewaluacją podsumowującą, dokonywaną po zakończeniu wdrażania Strategii, jej celem jest określenie oddziaływania Strategii oraz jej trwałości, w tej ewaluacji istotną rolę odgrywa odniesienie się do założonych celów oraz ocena na ile udało się je osiągnąć.

Kryteria przeprowadzania ewaluacji to trafność, skuteczność i użyteczność (ewaluacja mid-term) oraz skuteczność, efektywność, użyteczność i trwałość (ewaluacja ex-post):

- trafność – analiza określonych celów Strategii w odniesieniu do zmieniających się potrzeb danego obszaru;
- skuteczność – określenie, czy kierunki działań Strategii prowadzą do osiągnięcia celów, analiza tempa wydatkowanych środków oraz efektów Strategii w kontekście zaplanowanych wartości docelowych;
- efektywność – analiza kosztów interwencji w odniesieniu do jej skuteczności;
- użyteczność – ocena na ile osiągnięte efekty odpowiadają rzeczywistym problemom społeczno-gospodarczym;
- trwałość – ocena, czy efekty interwencji będą utrzymywać się po jej zakończeniu oraz jak długo będą widoczne jej skutki.

Każdy podmiot opracowujący projekt dokumentu powinien sam określić sposób prowadzenia monitoringu skutków realizacji jego postanowień, w zakresie jego oddziaływania na środowisko. Przy wyborze wskaźników oceniających stan jakości

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

środowiska należy uwzględnić specyfikę działań oraz dostępność danych, gromadzonych w systemie statystyki publicznej lub innych bazach danych o środowisku. Z punktu widzenia ochrony środowiska wskaźniki środowiskowe odgrywają istotną rolę w realizacji projektów, z uwagi na wymagania prawne krajowe i unijne, a także ze względu na zachowanie zasady zrównoważonego rozwoju.

Monitoring ilościowy w zakresie środowiska powinien obrazować zmiany konkretnych wielkości dotyczących działań prośrodowiskowych na środowisko w stosunku do stanu wyjściowego, za który należy uważać dzień wprowadzenia dokumentu w życie.

W Strategii określono sposób prowadzenia monitoringu skutków realizacji postanowień Strategii. Jednocześnie do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostały zaproponowane wskaźniki monitoringowe sformułowane dla każdego celu strategicznego.

Zadania związane z monitoringiem Strategii, według autorów dokumentu, powinien być realizowany przez właściwe wydziały oraz jednostki organizacyjne powiatu wyszkowskiego. Pracownicy powiatu wyszkowskiego powinni być odpowiedzialni za coroczne przygotowywanie raportu z realizacji kierunków działań. Raport ten (zestawiający poszczególne zadania zrealizowane w danym roku, dostosowane do obranych kierunków działań sformułowanych w ramach celów strategicznych i operacyjnych) będzie stanowił materiał pomocniczy i przydatny do sporządzenia sprawozdania z realizacji Strategii. Czynności związane z monitoringiem Strategii mają obejmować:

- nawiązanie i utrzymywanie sieci współpracy z gestorami informacji istotnych dla programowania i monitorowania rozwoju obszaru;
- nawiązanie i utrzymywanie sieci współpracy z partnerami społecznymi (przedstawicielami środowisk społecznych, gospodarczych, sektora pozarządowego, samorządami zawodowymi i branżowymi itp.);
- gromadzenie danych i informacji istotnych dla programowania i monitorowania rozwoju, sporządzanie analiz w zakresie wybranych zagadnień, ewentualne zlecenie badań zewnętrznych.

Do określonych wskaźników z realizacji działań przewidzianych w Strategii, które mogą ocenić zmiany w zakresie oddziaływania na środowisko, należą:

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

- w ramach celu strategicznego 1. *Kształtowanie gospodarki niskoemisyjnej oraz poprawa bazy infrastrukturalnej obiektów publicznych, stanu infrastruktury komunalnej i drogowej w celu zwiększenia dostępności i spójności terytorialnej regionu, bezpieczeństwa mieszkańców, turystów, przedsiębiorców przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska naturalnego:*
 - liczba zmodernizowanych energetycznie budynków;
 - całkowita długość nowych/przebudowywanych dróg;
 - liczba osób korzystających z infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej;
- w ramach celu strategicznego 2. *Zwiększenie dostępności do opieki zdrowotnej i społecznej oraz jakości świadczonych usług poprzez poprawę bazy infrastrukturalnej, rozwój promocji i profilaktyki zdrowotnej, programy kompleksowej aktywizacji dzieci, młodzieży, osób dorosłych, seniorów, niepełnosprawnych oraz wykluczonych społecznie:*
 - liczba urządzeń aparatury medycznej, sprzętu medycznego zakupionego do diagnostyki, terapii, rehabilitacji dla Samodzielnego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w Wyszowie;
 - ludność objęta ulepszonymi usługami zdrowotnymi;
 - ludność objęta programami profilaktycznymi;
 - ludność objęta kompleksowymi programami aktywizacji społeczno-zawodowej;
 - spadek liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej;
- w ramach celu strategicznego 3. *Wzrost konkurencyjności regionu poprzez zintegrowane działania związane z rozwojem i efektywnym wykorzystaniem potencjału obszaru do rozwoju przedsiębiorczości, rolnictwa, budowania wykwalifikowanych zasobów pracy oraz dywersyfikacji lokalnych działalności gospodarczych oraz wdrażaniu innowacyjnych technologii:*
 - liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie w ramach środków zewnętrznych;
 - liczba nowo utworzonych podmiotów gospodarczych;
 - wzrost liczby pracujących;

- W ramach celu strategicznego 4. *Efektywne wykorzystanie obszaru do rozwoju kultury, turystyki i rekreacji oraz promowanie dziedzictwa kulturalnego i przyrodniczego regionu jako podstawy do budowania atrakcyjnego wizerunku powiatu i poprawy jakości życia mieszkańców:*
 - liczba uczniów korzystających z nowoczesnego wyposażenia sprzętu i materiałów dydaktycznych;
 - liczba osób korzystających z nowo wybudowanej/zmodernizowanej infrastruktury edukacyjnej i sportowo rekreacyjnej;
 - liczba osób, które uzyskały wysokie kompetencje kluczowe;
- W ramach celu strategicznego 5. *Zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju edukacji i sportu oraz kluczowych kompetencji i umiejętności społeczeństwa w celu budowania nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy i doświadczeniu:*
 - liczba wspartych przedsięwzięć infrastrukturalnych z zakresu turystyki, rekreacji, kultury lub dziedzictwa kulturowego;
 - długość zmodernizowanych i wybudowanych ścieżek rowerowych;
 - liczba przedsięwzięć promujących powiat wyszkowski.

Wyżej wymienione wskaźniki będą służyły liczbowemu określeniu uzyskanych efektów działań przyczyniających się do realizacji celów. Informacje zebrane w procesie monitoringu będą stanowiły materiał niezbędny do przeprowadzenia ewaluacji dokonań realizowanych i zrealizowanych w efekcie podejmowanych działań zaleconych w Strategii. Wyniki monitoringu są punktem wyjścia i jednym ze źródeł wykorzystywanych w ewaluacji. Ewaluacja jest to proces oceny efektów realizacji interwencji publicznej, przeprowadzony w oparciu o odpowiednie kryteria, za pomocą odpowiedniej metodologii, w celu poprawy jakości podejmowanych działań ze szczególnym uwzględnieniem celów, jakie interwencja ma realizować.

12. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu *Strategii/Programu Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025* została opracowana w celu przeprowadzenia procedury

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu
„Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025”

opiniowania przez państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego dokumentu.

Celem Prognozy jest kompleksowa analiza możliwego oddziaływania realizacji projektów wskazanych w Strategii na poszczególne elementy środowiska. Analiza ta obejmuje również ocenę występowania oddziaływań skumulowanych, analizę możliwości zastosowania rozwiązań alternatywnych oraz potrzeby działań kompensacyjnych, czyli takich, które prowadzą do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie lub wyrównania szkód dokonanych w środowisku.

Analiza celów projektu Strategii wykazała zgodność z celami (także środowiskowymi) zapisanymi w dokumentach strategicznych wyższego szczebla oraz międzynarodowych. Strategia przyczyni się zatem do osiągnięcia równowagi w wymiarze społecznym, gospodarczym i środowiskowym, przy zachowaniu nadrzędnej zasady zrównoważonego rozwoju.

W analizie oddziaływania poszczególnych celów na komponenty środowiska wykazano nieznaczące oddziaływania niekorzystne, związane głównie z fazą realizacji inwestycji. Przedsięwzięcia infrastrukturalne mogą powodować krótkotrwałe negatywne oddziaływania w trakcie prowadzonych prac, jednak całkowicie odwracalne po ich zakończeniu. Dotyczy to takich niedogodności jak wzmożony hałas oraz emisja zanieczyszczeń do powietrza związana ze zwiększonym ruchem kołowym pojazdów obsługujących budowy, pracami budowlano-remontowymi oraz pracami ziemnymi. Te oddziaływania mogą chwilowo niekorzystnie wpływać na komponenty środowiska.

Oddziaływania niekorzystne stałe będą skutkiem realizacji nowych parkingów, dróg, ścieżek rowerowych oraz takiego zagospodarowania terenu, które wiąże się z nieodwracalnymi przekształceniami terenu i zmianą sposobu użytkowania.

Analiza zapisów Strategii wskazuje na potencjalne zagrożenia dla obszarów cennych przyrodniczo, dlatego wskazano działania zapobiegawcze, pozwalające uniknąć wystąpienia negatywnych oddziaływań.

Tworzenie dogodnych warunków dla wspierania lokalnej przedsiębiorczości może wiązać się z występowaniem konfliktów o przestrzeń z obszarami o cennej różnorodności biologicznej

oraz obszarami cennymi krajobrazowo i kulturowo. Oddziaływania negatywne mogą wystąpić jeśli strefy dotyczące restrukturyzacji, modernizacji, a także przygotowania i uzbrajania terenów pod inwestycje będą niewłaściwie zlokalizowane, bez uwzględnienia w należyty sposób warunków środowiskowych. Dlatego, istotnym na etapie planowania i realizacji inwestycji jest rozważanie rozwiązań umożliwiających wybór najmniej uciążliwego dla środowiska wariantu, który zakłada jak najmniej niekorzystnych dla środowiska działań oraz minimalizowanie negatywnych skutków.

Przy zachowaniu wymagań, wynikających z przepisów prawa, realizacja projektów inwestycyjnych generalnie nie będzie miała trwałego negatywnego wpływu na środowisko. Przyczyni się natomiast efektywnie do poprawy jego stanu.

Prognoza wymienia szereg rozwiązań mających na celu ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko. Wskazuje także skutki braku podjęcia realizacji Strategii i szacuje zmiany w środowisku w przypadku braku realizacji proponowanych projektów. Jak pokazuje praktyka, często bardzo mylnie przyjmuje się, że niepodejmowanie działań ma charakter prośrodowiskowy. Tymczasem częste są sytuacje, gdy planowane działania pozwalają na porządkowanie niepoprawnie działającej, przestarzałej infrastruktury, co skutkuje długofalowym efektem ekologicznym i finalnie pozytywnym oddziaływaniem na środowisko.

Brak realizacji Strategii w proponowanym zakresie może prowadzić do szeregu negatywnych zjawisk, zarówno w sferze środowiskowej, jak i społecznej. Brak realizacji zaproponowanych działań odnoszących się bezpośrednio do społeczności może pośrednio doprowadzić do ogólnego pogorszenia się stanu środowiska przyrodniczego. Społeczeństwo uboższe i gorzej wykształcone przejawia często postawy antyekologiczne (dewastacja zasobów przyrody), a brak perspektyw na polepszenie lub zmianę sytuacji będzie tylko pogłębiać patologiczne zachowania.

Zaniechanie realizacji celów związanych z ugruntowaniem tożsamości mieszkańców, celów dążących do wykreowania silnego, emocjonalnego związku z miejscem, w którym żyją, będzie się objawiało zahamowaniem estetyzacji obszaru powiatu i brakiem zainteresowania uczestnictwem we wspólnym decydowaniu o otaczającym środowisku. Najbardziej widoczne będą negatywne skutki związane z brakiem realizacji wyznaczonych w Strategii działań

dotyczących poprawy jakości infrastruktury technicznej, tj. wzrost zanieczyszczenia wód (nieodpowiednia kanalizacja sanitarna, nieracjonalne wykorzystanie zasobów wodnych) i powietrza (przestarzały system ciepłowniczy, niedrożny układ komunikacyjny). Równie poważne skutki może wywołać brak realizacji celów w obszarze infrastruktury społecznej, w zakresie jakości zdrowia i życia mieszkańców. Niepodejmowanie działań mających na celu rozwój programów prozdrowotnych i upowszechniania dostępu do specjalistycznych usług medycznych negatywnie wpłynie na zdrowie mieszkańców.

Z punktu widzenia środowiska przyrodniczego i mieszkańców powiatu korzystny jest wariant zrealizowania celów i zadań zapisanych w Strategii. Realizacja celów strategicznych wraz z uwzględnieniem uwag zapisanych w niniejszej Prognozie doprowadzi do ogólnej poprawy stanu środowiska przyrodniczego oraz zdrowia i samopoczucia mieszkańców powiatu.

Należy przyjąć, że kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju, dokonano wyboru takich założeń, które umożliwią efektywne wdrażanie Strategii z zachowaniem zasad ochrony środowiska, a zaproponowane działania zostały wybrane jako rozwiązania optymalne.

Wykaz tabel

Tabela 1. Cele zawarte w <i>Strategii/Programie Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025</i>	11
Tabela 2. Zgodność <i>Strategii/Programu Rozwoju Powiatu Wyszowskiego do roku 2025</i> z dokumentami strategicznymi.....	19
Tabela 3. Klasy poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy mazowieckiej z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony zdrowia za 2014 rok.....	29
Tabela 4. Klasy poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy mazowieckiej z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony roślin za 2014 rok.....	29
Tabela 5. Rzeki i kanały na terenie powiatu wyszkowskiego	30
Tabela 6. Wyniki monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych JCW powiatu wyszkowskiego przeprowadzonego w latach 2010-2014.....	32
Tabela 7. Wyniki monitoringu jednolitych części wód podziemnych JCWPd powiatu wyszkowskiego przeprowadzonego w latach 2004-2012.....	38
Tabela 8. Wyniki monitoringu hałasu na terenie powiatu wyszkowskiego przeprowadzonego w latach 2011-2014.....	41
Tabela 9. Ważniejsze źródła emisji pól elektromagnetycznych na terenie powiatu wyszkowskiego	42
Tabela 10. Wyniki monitoringu pól elektromagnetycznych na terenie powiatu wyszkowskiego przeprowadzonego w latach 2009-2014.....	43
Tabela 11. Pomniki przyrody na terenie powiatu wyszkowskiego	44
Tabela 12. Użytki ekologiczne na terenie powiatu wyszkowskiego.....	45
Tabela 13. Obszary specjalnej ochrony ptaków na terenie powiatu wyszkowskiego	46
Tabela 14. Obszary specjalnej ochrony siedliskowej na terenie powiatu wyszkowskiego.....	46
Tabela 15. Wykaz złóż na terenie powiatu wyszkowskiego według stanu na dzień 31.12.2014	49
Tabela 16. Proponowane działania ograniczające bądź zapobiegające negatywnym oddziaływaniom na środowisko	66

Wykaz rysunków

Rysunek 1. Lokalizacja jednolitych części wód podziemnych JCWPd 51	35
Rysunek 2. Lokalizacja jednolitych części wód podziemnych JCWPd 54	36
Rysunek 3. Lokalizacja jednolitych części wód podziemnych JCWPd 55	36